

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Templomépítő szórványaink.
Bátos

Huszonegyedik évfolyam
2010. március

3

Tartalom

Prédikációk a böjti vasárnapokra

Bajnai Csaba: Az arany szabály. Máté 7,12.....	91
Benefi Sándor: Böjti prédikáció. Márk 2,1–12.....	93
Fülöp János: Böjtöt hirdetek. Ezsdrás 8,21.....	97
Székely István: Isten dolgai Jézus szenvedéseiben. János 9,1–3.....	99
Tőkés Attila: A Krisztus szerinti böjt. Máté 6,16–19.....	101

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Legyen ég! 1Mózes 1,8–10.....	104
---	-----

Prédikációk virágvasárnapra

Bacsoni Szilárdka Kata: Virágvasárnapi prédikáció. Lukács 19,38–40.....	108
Orbán Lajos: Menjünk Vele. Máté 4,18–20.....	110

Prédikációk húsvét nagyhetére

Lőrincz István: Jézus szenvedésének tárgyai	
Az alabástrom szelence. Lukács 14,3.....	112
A harminc ezüstpénz. Máté 26,14–15.....	113
A kendő, a kötény. János 13,4–5a.....	114
A mosdómedence. János 13,5.....	115
A tál, amibe a kenyeret mártották. Máté 26,33.....	116
A falat kenyér. János 13,26–27.30.....	118

A Genezáret partján

Gyökössy Endre: Indulás a mélységek felé	
II. Növekedés a gyermekségben.....	120

Alkalmi prédikációk

Bibliaóra

Móra László Tibor: A beszélő ember. Jakab 3,1–12.....	122
---	-----

Keresztelési igehirdetés

Farkas Ferenc: Akik félik az Urat. Zsoltárok 115,9–15.....	124
--	-----

Esketési igehirdetés

Szabó Tünde: Egymás terhét hordozzátok... Galata 6,2.5.....	125
---	-----

Temetési igehirdetés

Hegedűs Lóránt: Isten dicsőségét zengő élet. Kolossé 3,15–17.....	126
---	-----

A címlapon: Templomépítő szórványaink. **Bátos** (Maros megye). Lélekszám 111.
Fényképezte: Vetési László

A hátlapon: Szemelvények középkori latin nyelvű költészetünkből.

Molnár Gergely: *Óda bűnbocsánatért és a vezeklés enyhítéséért.*

(Oda pro remissione peccatorum et mitigatione poenarum)

Prédikációk a böjti vasárnapokra

Bajnai Csaba

Avasújtáros

Az aranyszabály

Alapige: Máté 7,12

Bibliavetítés: Máté 18,23–35

A Szentírás földi életünk minden kérdésében eligazít, mert Isten Igéje létünk minden területét végigpásztázza, és mindenre fényt derít. Mai szent igénkben, mely Jézus Krisztus Hegyi Beszédéből származik, Urunk megtanít arra, hogy miképpen viszonyuljunk embertársainkhoz. Nagyon jól tudja, hogy ez az egyszerűnek tűnő kérdés mindig próbára teszi a keresztyén embert. Hiszen az a tény, hogy milyen a magatartásunk, az egymáshoz való viszonyulásunk döntően meghatározza kapcsolatainkat, együttélésünket, mindennapi közérzetünket, életünket. Kapcsolataink milyenségétől függ, hogy haragban élünk-e vagy barátságban, szeretetben-e vagy viszálykodásban, békében-e vagy háborúságban, nyugodtan-e vagy szorongások között. És mindez, azt hiszem, senkinek sem lehet közömbös, Jézus tehát most is az Istennek tetsző élet parancsolatával akar használni nekünk.

Régen az emberek közötti viszonyt rendező törvények, csaknem kivétel nélkül, arra irányultak, hogy az embereket visszatartsák, elriasszák attól, hogy egymásnak ártsanak. De e régi törvények nemcsak tiltották a rossz cselekedeteket, hanem az esetleges megtorló intézkedéseket is kilátásba helyezték, mint büntetést a tiltott cselekmény elkövetéséért. Egyszóval ezek a régi törvények elrettentéssel akarták megakadályozni a rosszat. Még Mózesnél is ilyeneket találunk: „És ha valaki sérelmet ejt a felebarátján, amint ő cselekedett, vele is úgy cselekedjenek: törést törésért, szemet szemért, fogat fogért; amilyen sérelmet ő ejtett másra, olyan ejtessék rajta is.” (3Móz 24,9–20)

S vajon ilyen kegyetlen törvénykezés mellett megszűnt-e a gonoszság? Pedig igazságosnak látszik, mert egyfajta egyenlőség van benne: Ha te úgy cselekszel, veled is úgy cselekednek. Neked is részed legyen benne! De egyáltalán nem javult a helyzet. Azonban akkor hol van a hiba? Talán a törvényben? Nem! A törvény Isten kijelentése, tehát örök és igaz. A törvény felfogásában van a hiba. Tegyük fel, valaki eltöri az én lábamat és emiatt a bíróság eltöri az övét; mit használ az nekem? Legfeljebb még ádázabbá teszi az ellenségemet. Tehát ez a régi törvényfelfogás az emberiség életében csak még nagyobbá tette a bajt.

És akkor jött Jézus és új megvilágításba helyezte az addig rosszul értelmezett törvényeket. Szinte látjuk, amint fokozatosan igyekszik megdönteni a régi rossz felfogást: „Hallottátok, hogy megmondatott a régieknek... Én pedig azt mondom néktek...” Mint-ha csak ezt mondta volna: Ti eddig a törvénynek csak a rossz oldalát láttátok, csak az átkát, súlyát éreztétek, de én azért jöttem, hogy tökéletessé tegyem a törvényt, sőt betöltsen azt, hogy megmutassam annak jóságát, és áldásaiban részesítselek titeket. Ti eddig a rosszat úgy akartátok megakadályozni, hogy a rosszat állítottátok vele szembe, én viszont egy „kiváltképpen való”, új utat mutatok nektek. Ne gondoljátok, hogy a rossznak rosszal ellene lehet állni! Nem szűnik meg az. Nem lehet azt ilyen fegyverekkel kiirtani. Sőt még inkább növekedik. Ne gonosszal álljatok ellent a gonosznak, hanem épp ellenkező fegyverrel harcoljatok: a gonoszt, a rosszat jóval győztétek meg!

A régi felfogás alapján úgy akarták megakadályozni a rosszat, hogy hasonló rosszal próbálták elrettenteni az embereket. Jézus viszont a jó cselekedetekre, a szeretetre, a jósnak a rosszat meggyőző erejére mutat rá! Senki sem óhajtja magának a rosszat, viszont mindenki kívánja a jót! Ezt a kettős kívánságot teszi Jézus az emberi élet alap-törvényévé, és ezzel olyan bölcs törvényt adott, amelynél jobbat senki sem adhat! Ő maga azt mondja, hogy „ez a törvény és a próféták”, azaz a törvény is ezt akarta megvalósítani és a próféták is ezt a célt szolgálták.

Az örökérvényű arany szabály Jézus tanításában ez: „Amit akartok azért, hogy az emberek tiveletek cselekedjenek, mindazt ti is cselekedjétek azokkal!” Jézus tehát arra tanít bennünket, hogy nekünk több jót kell cselekednünk az emberekkel, mint amennyit várunk tőlük! Azokkal is jót kell tennünk, akiktől semmi jót sem várunk. Sőt akkor leszünk igazán boldogok, ha azokkal cselekszünk jót, akik nem fizethetik vissza nekünk, „mert majd visszafizettetik néked az igazak feltámadásakor”. (Lk 14,14)

Hogyan tegyük ezt az arany szabályt a mi életünk gyakorlati részévé, hogyan válósítsuk meg? A legtöbb ember mindig másnak adja a jó tanácsot. Ha te keresztyén, azaz Krisztus-követő akarsz lenni, s nem csak névleges keresztyén, akkor Jézusnak ezt a tanítását nem továbbadnod kell, hanem elsősorban a saját életedben kell megvalósítanod. Ne mások életében kezd el a javítást, hanem a magadéban! Ne várd azt, hogy mások cselekedjenek jót veled, hogy te légy az adós, hogy te légy a lekötelezett, inkább arra törekedj, hogy te légy a jóban az első, te légy a példaadó, te légy az, aki Krisztushoz közelebb áll, mert példáját igyekszel követni, másokat is erre ösztönözve. Törekedj tehát arra, hogy a te jó cselekedeteidből látszódjék meg, hogy Krisztushoz tartozol, mert tanítását szívedben hordozod: „Úgy fényljk a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt 5,16)

Olyan világban élünk, amelyben nem annyira a szeretet, de sokkal inkább a dzsungel törvénye érvényesül, amelyben ember embernek farkasa, ahol az „aki bírja marja” jelszó hangzik fel minduntalan. De a mi Urunk Jézus Krisztus nem erre tanít és mutat példát, hanem arra, hogy mi, keresztyének, ne úgy cselekedjünk, ahogyan a legtöbb ember cselekszik ebben a világban, hanem ahogyan szeretnénk, hogy mások cselekedjenek velünk. Szeretnénk, ha szeretnének? Szeressünk! Segítségre szorulunk? Segítsünk másokon! Kapni szeretnénk? Adjunk! Legalább most az egyszer ne másokból induljunk ki, hanem magunkból. De ne is magunkból, hanem Jézus Krisztusból, az Ő példájából, aki szerette ezt a világot, miközben az nem szerette Őt, s imádkozott érte, mikor megfeszítették: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekszenek!” És önmagát áldozta a bűnös emberekért. Igen, ez a törvény és a próféták! A végtelen szeretet: ez az egyedüli út a kőtől a kenyérig! A megelőző szeretet: „Mert Ő előbb szeretett minket!” (1Jn 4,19)

Jézus tanítása alól nincs kitérés: „Úgy cselekedjétek!” – hangzik az Úr parancsa – a megelőző szeretet lelkületével igyekezzetek járni az élet útján, és ne várjatok jócselekedeteitekért fizetséget!

Az irgalmas szamaritánus története mellett talán az adós szolgáról szóló példázat szemlélteti a legjobban mai szent igénk tanítását, amint azt a bibliaolvasás során is halhattuk, ahol Jézus egy mindennapi esetben példázza kísérteties pontossággal a mindenkori ember embertársához való viszonyulását. Az események egy háromszögben zajlanak le: Isten, az ember és az embertárs között. S mit mond Jézus? „Amit akartok azért, hogy az emberek tiveletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal!” És hogyan cselekszik a példázatban szereplő adós szolga? Kéri királyát, hogy bocsásson meg neki, engedje el tartozását; a király meg is bocsát neki. De a szóban forgó szolga már nem könyörül szolgatársán!

Benne van ebben a példázatban minden, amit igénkben Jézus összefoglal. Benne van ő maga, a Király, aki minden tartozásunkat elengedi; benne van az is, amitől óv: a helytelen emberi magatartás, de benne van az intés is: akképpen cselekedjetek, amiképpen szeretnétek, hogy veletek cselekedjenek. Az ige végső kicsengése tehát az, hogy egyedül a megbocsátó szeretet lelkületével tudunk „úgy cselekedni”, ahogyan azt az Úr elvárja tőlünk!

Zárjuk azért jól szívünkbe szent igénk tanítását, amíg nem késő, és kérjük az Urat, hogy Szentlelke adjon nekünk erőt és hajlandóságot arra, hogy e krisztusi parancs szerint tudjunk élni és viszonyulni embertársainkhoz minden időben. Ámen.

Benefi Sándor

Fehéregyháza

Böjti prédikáció

Alapige: Márk 2,1–12

Bibliolvasás: 2Korinthus 12,6–10

Keresztyén testvéreim! Egy sokunk által ismert történetet hallottunk. Ilyenkor felmerül bennünk a kérdés: van-e mondanivalója számunkra? Rejteget-e ez az ige, ez a történet személyesen nekem szóló üzenetet?

Ha alázatos szívvel közeledünk Isten igéjéhez, ha átadjuk feltétel nélkül szívünket Istennek, akkor bizonyosan meg fogjuk tapasztalni, hogy a felolvasott igeszakasz újabb és újabb ajándékokat tartogat számunkra. Aki unalommal közeledik Isten igéjéhez, az hamar kiszakítja magát Isten kegyelméből, megtartásából. Hamar lejtőre sodródik élete és nagyon súlyos lelki sérülések után a szakadék mélyén köt ki. Isten üzenetét unalmasan végighallgató ember hasonló a gyermekhez, aki hamar megelégedi a nap mint nap megismétlődő, óvó, figyelmeztető szülői szót. Kiszakítja magát a szülői kötelékből és előbb-utóbb mély lelki nyomorúságba kerül.

Imádkozzunk azért, hogy Isten Szentlelke érintse meg szívünket, élénküljön meg lelkünkben az Isten igéje utáni vágy, hogy mi lehessünk a hallott igének meghallói, megtartói, de cselekvői is.

Böjti időszakban élünk. Sok szó esik ilyenkor a hívő ember magatartásáról. Miként viszonyul a református keresztyén hívő ember a böjthöz? Újságokban, rádióban, televízióban különböző felekezetek képviselőivel egybehangzóan orvosok is bizonygatják, mennyire fontos, szükséges az emberi test, az emberi szervezet számára a böjt. A hosszas téli túltáplálkozás után mennyire fontos a bizonyos állati eredetű eledelektől való tartózkodás. A szervezet, az emberi test méregtelenítéséről beszélnek. Vajon ez lenne-e az a böjt, amit Isten elvár az embertől? Le lehet egyszerűsíteni a böjtöt csupán csak néhány hétre, és bizonyos eledelektől való tartózkodásra?

A test méregtelenítésével párhuzamosan együtt halad a lélek méregtelenítése. A felolvasott ige pedig megfordítja a sorrendet és először a lelket részesíti előnyben.

A történet cselekménye Kapernaumban játszódik le. Kapernaum Jézus városa. Ott-hon érzi magát Jézus Krisztus ebben a városban. Máté úgy fogalmaz: „méne a maga városába”. Márk pedig azt írja „meghallák, hogy otthon van”

Egy kicsit irigykedve gondolunk Kapernaumra. Milyen megtiszteltetést jelentett a város számára az, hogy Jézus Krisztus a maga városának tartotta Kapernaumot. Otthon érezte magát ebben a városban. Ahol otthon érzi magát Jézus Krisztus, oda újból és újból visszamegy. Visszament Kapernaumba is. Tanított, gyógyított, beszélt Isten országáról. Megkérdezhetjük önmagunktól, vajon a mi falunk, a mi gyülekezetünk Jézus

Krisztus városa-e? Hol van ma már az a hely, amelyről el lehet mondani, hogy Jézus Krisztus városa? Ha végighalad a település utcáin, otthon érzi-e magát? A mi református közösségünkben, a gyülekezet közösségében otthonra talál ma az Úr Jézus Krisztus? Az otthonod, az otthonom Jézus Krisztusnak is otthona-e? Jézus most is visszavisszajön, hozzánk. Minden egyes vasárnap, ünnepnap alkalmával visszajön hozzánk. Jó volna, ha a magáénak érezné a közösséget. Jó volna, ha otthon érezné magát a templomban, a gyülekezet közösségében! Úgy jövünk-e a vele való találkozásra, hogy szívünkben, lelkünkben ég az Isten Igéje utáni vágyakozás. A kapernaumbeliek meghallották, hogy otthon van Jézus. Vajon mi meghalljuk-e vasárnapról vasárnapra, ünnepnapról ünnepnapra, hogy Jézus itthon van? Kapernaumban gyorsan terjedt a hír. Egyik ember a másikkal adta át az örömhírt: itt van a Mester. Isten nemcsak akkor gondoskodott, hanem ma is gondoskodik arról, hogy az ember tudomást szerezzen a jó hírről. Harangok zúgása hirdeti alkalomról alkalomra: itt van Jézus. Isten azt akarja, hogy minden ember elmenjen a Krisztussal való találkozásra itt, ebben a gyülekezetben is. Vajon ezen a vasárnapon hogy tér be hozzánk Jézus? Az övéi vagyunk-e igazán? Teszünk-e valamit annak érdekében, hogy Jézus otthon érezze magát nálunk? Tőlünk is függ, hogy miként érkezik hozzánk. Tőled és tőlem is függ, hogy otthonra lel-e Jézus a mi gyülekezetünkben. Milyen lelkület uralkodik a gyülekezet közösségében? A hit lelkülete, a békesség lelkülete, a megbocsátás lelkülete, az összetartozás lelkülete uralkodik? Milyen a te lelked hangulata? Minek a hatalma alatt áll? A békességnek vagy a békétlenségnek, az összetartozásnak vagy a széthúzásnak, szeretetnek vagy szeretetlenségnek? Lehetne sorolni az ellentétpárokat, de nem ez a fontos. Amilyen a saját lelkületedem, én csakis olyan légkört fogok árasztani a családban, a gyülekezetben vagy nagyobb közösségben is. Imádkozunk, hogy Jézus városa legyünk és maradjunk, és nálunk mindig otthon érezze magát Krisztus.

Sokan összegyűltek Kapernaumban, annyira sokan, hogy el sem fértek a házban. Az ajtó előtt is sokan tolongtak, kíváncsiak voltak Jézus Krisztus szavára. Hallani akarták Krisztustól az ígét. A sokaság hallani akarta Jézus üzenetét. Sokan voltak, mert minden ember hordozott magában valami bánatot, keserőséget, fájdalmat, gyászt és szükségét érezte Jézus Krisztus mindezeket meggyógyító szavát hallani. Ez rendjén is van. A baj az volt, hogy mindenki csak magára gondolt, csak magával törődött. Egynek sem jutott eszébe más emberre gondolni, másért is imádkozni. Túlön túl önzők voltak.

Annai minden megváltozott azóta. Világbirodalmak, világhatalmak születtek és enyészetté váltak. Magukat megdönthetetlennek vélt diktatúrák egyik napról a másikra megbuktak. Megváltozott a bennünket körülvevő világ. Minden változott, csak az ember szíve, az ember lelke nem változott semmit. Ma is épp annyira önző, énközpontú az ember. Nem tud maga mellett a másikra is gondolni, nem beszélve arról, hogy először a másikra gondoljon és csak azután magára. Ma is ez a legnagyobb nyomorúságunk, hogy csak önmagunkra gondolunk. Mindenki csak magával van elfoglalva, csak magával törődik, a közösségben, a gyülekezetekben és sajnos, a családokban is. Milyen fájdalmas, keserű kicsengése lenne ennek a történetnek, ha csak ennyi lenne feljegyezve: ugyan sokan elmentek a házhoz Krisztust hallgatni, de csak önmagukat vitték, csak magukra gondoltak.

Ez a történet azonban úgy folytatódik: „és jövének hozzá egy gutaütöttet hozva, akit négyen emelnek vala”. A sokaságon kívül van négy ember. Ezek nem úsztak együtt az árral. Ezek nem önmagukért, vagy nem csak önmagukért jöttek. Jézus Krisztus már megkezdte az igehirdetését. Vajon ezek az emberek miért késtek? Későbbre jutott volna el hozzájuk a hír, hogy Jézus Krisztus megérkezett Kapernaumba? Nem a hír érkezett meg hozzájuk később, nem azért késtek. Azért jöttek megkésve, mert valakit még hoz-

tak magukkal. Ezek az emberek, ez a négy barát különbözött a sokaságtól. Ezek nem csak magukra gondoltak. Hoztak még valakit magukkal. Valakit, aki teljesen magatehetetlen. Rá van utalva a mások segítségére. Ha nincs, aki mozgassa, meg sem tud mozdulni. Mások segítségével sem táplálkozni, sem tisztálkodni, sem helyet változtatni nem tud. Ha nem adnak neki enni, akkor éhen hal. Teljesen tehetetlen, teljesen reménytelen a helyzete. Ki van szolgáltatva a környezetének.

Hány ilyen kiszolgáltatott ember él körülöttünk? Hány ilyen lelkileg béna emberrel találkozunk nap mint nap? Lelki bénák, akik csak gyűlölködni tudnak, de szeretni nem, akik csak káromkodni tudnak, de imádkozni nem. Akik a betegség, halál okozta félelmükben csak sírni tudnak, de vigasztalódni már nem. Akik azt hiszik, hogy ők egyedül vannak, nincs, senki sincs, akire számíthatnának. Akár a bethesdai 38 éve beteg, szomorúan mondogatják: „nincs emberem”. Ebben a történetben evangélium a számunkra az, hogy van négy ember, aki nem csak magára gondol. Aki nem csak hallja, szívébe zárja az igét, de Isten ígéje szerint cselekszik is.

Vajon ennek a négy embernek a lelkiülete megtalálható-e bennünk? Benned és bennem? Ma miként állok itt, ebben a hajlékban? Miként állok ott, ahol Jézus otthon van? Egymagamban állok, egyedül jöttem? Hoztam-e valakit vagy valamit, aki vagy ami már lebénult, a lelkemben? Hoztam-e a lebénult békességet, szeretetet, megbocsátást, a már lebénult hitemet? Hoztam-e imádságomban a hitvestársam, gyermekem, ismerősöm, barátom szívét, hogy Isten ígéje és Szentleke megelevenítse?

Nem volt könnyű ennek a négy barátnak. A ház tele volt emberekkel, az ajtón kívül is álltak. Senki sem figyelt rájuk. Nem álltak félre, nem csináltak utat. Azt is lehetne mondani, hogy vállalkozásuk majdnem lehetetlennek tűnt. Vajon hasonló helyzetben mi mit tennénk? Valószínű feladnánk, visszatérnénk, bizonygatnánk, hogy ami tőlünk telt, mindent megtettünk, de ennél többet már nem lehet tenni. Meghátrálnánk. Emlékezzünk csak a kanaánita asszony magatartására, aki nem fordult vissza, nem adta fel a harcot. A krisztusi kegyelem morzsájával is megelégedett, mert ott volt a gyermeke iránti tiszta, erős, féltő szeretet. A négy barát sem adta fel a harcot, mert szerették lebénult barátjukat, és mert hittek Jézust Krisztus gyógyító erejében. A szeretet és a hit karöltve csodákra képes. Leleményessé teszi az embert. Nem fordultak vissza. Ha nem tették lehetővé az emberek, hogy Jézushoz jussanak, megkerülték a házat, felmentek a tetőre, megbontották a háztetőt és úgy engedték Jézus lába elé béna barátjukat. Nekünk sem szabad visszafordulnunk. Vinnünk kell magunkat, vinni kell egymást. Emelnünk kell hordágyainkat, amíg Krisztus elé jutunk.

Ennek a történetnek a másik szereplője a magatehetetlen, béna ember. Mi is ilyen tehetetlenekké váltunk Istentől való elszakadásunk után. Tehetetlenekké a jóra. Nem tudunk megváltozni. Tudjuk, hogy az otthoni sok békételenségnek, civakodásnak mi vagyunk az okai. Hiányzik a lelki erő ahhoz, hogy megváltozzunk. Megvan bennünk az akarat, de hiányzik az erő.

Nem kell különösebben magyarázni, hogy milyen fájdalmasan béna a mi néptünk is. Nem csak a külső ellenség pusztít bennünket. Önmagunkat pusztítjuk, egymást marcangoljuk. Tehetetlenek vagyunk a jóra és egyre nagyobb bennünk a hajlandóság a gonoszra. Amikor ez a bénaság elhatalmasodik, akkor annak szörnyű következményei lehetnek. Ez a bűn. Ezért kezdi Jézus a beteg gyógyítását ezzel a kijelentéssel: „Megbocsátattak a te bűneid.” Az Úr Jézus Krisztusnak ez a kijelentése felszínre hozza a történet újabb szereplőit. Egyrészt ott van a sokaság, a beteg, béna ember és az őt emelő barátok. Másrészt a kijelentésre felhördülő, felszisszenő farizeusok. A farizeusok a sokasággal és a betegvívőkkel ellentétben nem álltak, hanem ülve hallgatták Jézus beszédét. Ők nem voltak kíváncsiak Jézus tanítására. Ők küldöttek voltak, akik azt lesték, mikor

fog valami olyasmit mondani, amit alkalomadtán ellene tudnak fordítani. Ők nem Jézus mellett voltak. Ők nem vitték Jézushoz sem önmagukat, sem farizeus ismerősük közül egyet sem. Úgy érezték, nincsenek rászorulva az isteni kegyelemre, Krisztus segítségére, mert ők böjtölnek kétszer egy héten, dézsmát adnak mindenkől, amit szereznek, nem olyanok, mint egyéb bűnös emberek. Ők Jézus ellen voltak, terhelő adatokat gyűjtöttek, ami itt történt, azt nagyon jól fel tudják használni Jézus ellen. Csak összenéznek cinkosan, és értik egymást.

A történet középpontjában azonban maga az Úr Jézus Krisztus áll. A házban elfoglalva helyét tanít, miközben a bűnösök és képmutatók gyűrűje veszi körül. Jézus Krisztus arra akarja felhívni a mindenkori bűnös ember figyelmét, hogy ő az ember minden lelki és testi nyomorúságán akar és tud is segíteni. A sorrend ez: lelki és testi. Akit hozzá vittek, béna volt. Jézus mégsem a testi betegségével kezd foglalkozni, hanem a legnagyobb meglepetésünkre a lelkiekre tereli a szót. Mert miből ered a betegség? Abból, hogy bűnösök vagyunk. Ha nem volnánk bűnösök, akkor a betegség sem támadhatna meg. Jézus Krisztus először a lelkünket gyógyítja, tisztítja, méregteleníti. Önmagunk képtelenek vagyunk a lélek méregtelenítésére. Bűneink megbocsátása nyomán azonban helyreáll kapcsolatunk Istennel. Krisztus nem csak a lelket, a testet is megtudja gyógyítani. Ezt bebizonyítja, amikor parancsára a volt béna felkel, felveszi ágát és mindenki álmélgódására jár. Jézusnak fontos mind a kettő. De a gyógyulás, az igazi szabadulás sorrendje: lélek és test.

Mi erről nagyon sokszor megfeledkezünk. Egyoldalúan csak a testre figyelünk. Vajon a lelkére miért gondol olyan ritkán az ember? Böjtben miért nem összpontosítunk jobban a lélekre és kevésbé a testre. Testileg tisztálkodunk, lelkileg miért nem tisztálkodik az ember? A lélek szennye, rossz illata végigkíséri az embert és eltávolítja magától a tiszta lelkűeket. Ha testileg beteg valaki, megmozdul az ismerősök hada, hogy helyreállítsák egészségét. A sokféle lelki betegséget pedig már észre sem veszik. A lélek elferdülését egyenesen erénynek kiáltják ki. Ezek az emberek nem tudnak megrendülni, nem tudnak együtt örülni az örülőkkel, együtt sírni a sírókkal. Ahhoz a lélek működésére lenne már szükség. Ahol a lelket állandóan elhanyagolják, ott a lélek elcsökevényesedik.

Kell tudatosuljon bennünk, hogy Isten az embernek lelket is teremtett. Mi léleksorvadásban szenvedünk. Jézus azért jött erre a világra, hogy ebből a betegségből gyógyítson ki először. Ezért mondja a bénának: megbocsátattak a te bűneid. Jézus a baj forrását szünteti meg ezzel a kijelentésével. Meggyógyul a beteg, örvendenek a barátok, álmélgódik a sokaság, felhördülnek a farizeusok: „ki bocsáthatja meg a bűnöket, hanemha egyedül Isten?” Krisztus a ki nem mondott farizeusi gondolatot is hallja. Ő mindent lát és mindent hall. Látta a béna hitét, látta a négy barát szeretetét, ő beelátott a sokaság önző szívébe. Hallotta a farizeusok gondolatát, szívüknek gonoszságát.

Imádkozzunk, hogy mi is szereplőivé válhassunk sok ehhez hasonló történetnek. De ne önző sokaságként, annál kevésbé farizeusként, hanem úgy, mint a négy barát, akikben hit és szeretet egybefonódik. Vagy úgy, mint lelkileg oly gyakran béna ember, de aki Krisztustól bűnbocsánatot lel. Használjuk ki a böjti időszak hátralevő részét. Legyünk Jézus Krisztus városa, legyünk az Ő otthona. Hadd méregtelenítse lelkünket bűnbocsánata által, és mi részeseivé lehessünk az Ő halálával szerzett igazságának. Ámen.

Böjtöt hirdetek

Alapige: Ezsdrás 8,21
Bibliáolvasás: Ezsdrás 8,21–36

Kedves testvéreim, ünneplő gyülekezet! Ez a bibliai felhívás talán kissé szokatlanul hangzik itt a templomban református testvéreink számára. Most azonban, amikor ezekben a hetekben hittel készülünk keresztyén egyházunk legnagyobb ünnepére, a húsvét, a feltámadás megünneplésére, zárjuk szívünkbe ezt a tanítást, ami semmiképpen sem áll távol tiszta, igaz hittünk megélésétől. Nekünk is, református keresztyén híveknek, mint lehetőséggel, élnünk kell e felhívással, a krisztusi tanítás értelmében. A Hegyi Beszédben Jézus így tanít bennünket: „Mikor pedig böjtöltök, ne legyen komor a nézések, mint a képmutatóké, a kik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek, hogy ő böjtölnek. Bizony mondom néktek, elvették jutalmukat. Te pedig mikor böjtölsz, kend meg a te fejedet és a te orcádat mosd meg, hogy ne az emberek lássák böjtölésedet, hanem a te Atyád, a ki titkon van, és a te Atyád a ki titkon néz, megfizet néked nyilván.” (Mt 6,16–18) A böjt, tudjuk, csakis akkor lehet jó hatással az ember megtisztulására, ha ahhoz az imádság is társul. Nem hiába a Hegyi Beszédben Jézus e kettőt szorosán egymás mellé helyezi.

Tekintsünk mai igénkre és nézzük meg, ki az a személy, aki ezzel a felhívással fordul felénk és mindezt milyen alkalmából teszi. Aki minket ma böjtre, azaz megtisztulásra hív fel, nem más, mint az Áron nemzetségéből származó Ezsdrás, a pap és írástudó. Nevének jelentésében benne van az a bizonyosság, hogy Isten megsegít. Származása és hivatása egész életét Istenhez és választott népe szolgálatához köti. Babilónban született, Mózes törvényében járatos írástudó volt. Tagja volt a perzsa állami hivatalnoki rendszernek, aki a királyi udvarban a zsidók vallási ügyeit képviselte. Mint írástudó és pap, ő volt, aki összeírta az Úr Izráelnek adott törvényeit és parancsolatait. Valószínű Ezsdrás a szerzője a Krónikák két könyvének is, melynek utolsó versei szinte szó szerint megegyeznek Ezsdrás könyve első fejezetének első verseivel. Isten indítja fel Czirusnak, a perzsák királyának lelkét, uralkodása első esztendejében, hogy megengedje a hazatérést a fogságból hazavagyó zsidóság számára, s egyben elrendelje a jeruzsálemi templom újjáépítését. A kiadott parancs szerint a foglyok első csoportja 538-ban hazatér. A hazatért zsidók felállítják az égőáldozati oltárt és felkészülnek a sátoros ünnepek megtartására. Ezt követi a templom alapkövének letétele és az építkezés elkezdése. Tudjuk, hogy a templom építése milyen nehézségekbe ütközött. A hazatértek a templomépítésben nem akartak közösséget vállalni az időközben betelepült, illetve otthonmaradt kevert népcsoportokkal. Azt vallották, ők Isten igaz örökösei és a templomot a hazatérteknek kell felépíteniük. Sok nehézség és vizsály után végül 516-ban a templom építése befejeződött és megtartják Izráel fiai, a papok, a lévíták és a fogságból visszatértek Isten házának felszentelését – örömmel. A mózesi törvények szerint papokat és lévítákat rendelték Isten házána szolgálatára és megtartották a páskát az első hónap tizennegyedik napján. Mindezekről Ezsdrás könyvének első hat fejezetéből értesülhetünk.

A könyv hetedik fejezetétől kezdve mintegy 60 évet ugrunk az időben. Ez az az időszak, amikor bekövetkezik a foglyok második csoportjának hazatérése, a könyv szerzőjének, Ezsdrásnak a vezetésével, 458-ban. A választott nép újabb csoportja készül fel a hazatérésre. Isten szolgálja e nagy út előtt inti böjtre, alázatra és hálaadásra a hazatérni vágyókat, szerencsés utat kérve mind maguknak, mind családjainak és minden jószá-

guknak. A hazatérést a perzsák soron következő királya, Artaxerxes engedélyezi. Az engedélyezés szerint Ezsdrás az alábbi megbízásokat kapja: hazatérhet és magával viheti mindazokat a személyeket, akik önként vállalják a hazatérést, továbbá meg kell vizsgálnia a jeruzsálemi gyülekezet állapotát, miként tartják be Isten nekik adott rendelkezéseit, míg végül az összegyűlt pénzdományok és templomi felszerelések átadását is neki kell felügyelnie, a királyi rendelkezés szerint. Ezsdrás hatalmat nyer és megbízást kap arra, hogy szervezze meg a Júdeában élő zsidóságot. Aki ellenszegül a rendelkezéseknek, az Isten parancsainak nem engedelmeskedik, ami egyben a király parancsa is, börtönbüntetéssel, vagy akár halálos ítélettel is sújtható.

Ezsdrás számba veszi azokat, akik önként készek megválni megszokott, viszonylagos biztonságot nyújtó környezetüktől és készek hazatérni őseik földjére. Az előkészületek alatt Ezsdrás megismeri a tábor és döbbsen tapasztalja, hogy egyetlen lévita sem jelentkezett a hazatérésre. Ezért egy főemberekből álló bizottságot szervez, és arra kéri őket, hogy a lévíták közül ahányat csak lehet, vegyenek rá a hazatérésre. A küldetés eredménnyel jár, mert 38 lévita és 220 templomszolga csatlakozik a hazatértekhez. A hazatérni vágyók az Aháva folyóvíz mellett gyülekeztek. Noha maga a folyóvíz holléte ma már ismeretlen, a hazatérők táborát mindenképpen Babel környékén kell keresnünk. Amint hallottuk, a perzsák királya késznek mutatkozott akár fegyveres kísérettel is, ha kell, biztosítani a hazatérők védelmét. Ezsdrás azonban ezt nem fogadta el. Így készíti fel a népet böjt, ima és könyörgés által a hazatérésre. Isten meghallgatta népének imáját, elfogadta böjtjét, alázatát és megoltalmazta őket az őseik földje felé vezető úton.

A hazaút mintegy négy hónapot vett igénybe. Isten gondviselő jósága megoltalmazta a népet minden ellenséggel szemben. A mi Istenünk kegyelme nyugodott rajtunk, mondja Ezsdrás, megszábadítván minket a ránk leselkedő ellenségnek kezéből ez úton. A hazaérkezettek háromnapos pihenés után elszámolnak a templom számára Babilonban összegyűjtött és Jeruzsálembé hozott kincsekkel. Kimutatást készítenek az átadott értékekről és följegyzik mindazok nevét, akik a kincseket átadták és átvették. A megérkezettek az Úr házában hálát adnak a hazatérésért. Milyen öröm lehetett megállni az újjáépített és egykor felszentelt falak között! Egy dokumentumban azt olvastam, valamikor a régebbi időkben, templomszentelés előtt az egyik testvéregház püspökei egynapi böjttel készültek a felszentelési ünnepségre. Minden bizonnyal ezt a szokást nem azért vezették be az ősök, hogy a másnapi templomszentelésen meg lehessen birkózni a többfogatásos ünnepi eledellel, hanem azért, mert úgy érezték, méltó ilyen formában is, „megtisztultan” hálát adni a Teremtőnek szent hajléka felépítéséért. Talán jó volna ezt a szokást nálunk is napirendre tűzni, természetesen olyan formában, hogy az előljáró jó példáját követi az egész templomépítő gyülekezet. Az igében láthatjuk, akik mintegy négy hónappal ennekelőtte böjtöléssel és imádkozással készültek fel a nagy útra, most háladással magasztalják az egek Urát. A rabság fiai hálával áldoznak Istennek, bemutatván a törvény szerinti égőáldozatokat és bűnért való áldozatot, mindezeket egészen égőáldozatul az Úrnak.

Kedves testvéreim, amint látjuk, az ige egy olyan közösséget mutatott be, amely képes volt elindulni az Istenbe vetett hit erejével a szolgaságból a szabadság felé. E húsvét előtti időszakban a keresztyén világ is útban van. Nekünk négy hónap helyett negyven napot kell bejárunk a pusztában értünk imádkozó és böjtölő Krisztussal, hogy végre megérkezhessünk Isten közelébe. Tudunk-e az ószövetségi nép hitével és erejével fölkeszülni erre az utazásra? Időben és térben vajon bennünket mi választ el Isten közelségétől? Ezek a böjti hetek arra valók, hogy rendezzük magunkban gondolatainkat, cselekedeteinket. Meg kell tanulnunk azt, miben kell böjtöt tartanunk és miben kell bővölködnünk. Böjtöt kell tartani a gonosz cselekedetben, a hitelenségben, a közömbösségben és bővöl-

ködni kell a jó cselekedetben, a lelki gyümölcsök megtermésében, mint a szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, szelídség, hűség, mértékletesség.

A Második Helvét Hitvallás a 24. részben a következőket tanítja a bűjtre nézve: „Mennél súlyosabban kárhoztatja Krisztus egyháza a dobzódást, részegeskedést, mindennemű fajtalanságot és mértékletlenséget, annál nyomatékosabban ajánlja nekünk a keresztyén bűjtöt. Mert a bűjt nem egyéb, mint a kegyesek önmegtartóztatása és mértékletessége, sőt: testünknek fegyelmezése, megőrzése és fékezése az időszerű szükségesség kívánalma szerint, hogy Isten előtt megalázkodjunk, a testiségtől az ápolást megvonjuk, hogy az annál könnyebben és készebben engedelmeskedjék a léleknek. – Van nyilvános és van magános bűjt. Válságos időkben és az egyházra nézve siralmas körülmények közepette hajdan nyilvános bűjtöket tartottak. – Minden bűjtölésnek szabad, kész és valósággal alázatos lélekből kell származnia, nem pedig az emberek tetszésének vagy kegyének megnyerése céljából, még kevésbé azért, hogy azok által az ember megigazulást akarjon kiérdemelni.”

Húsvétra, aki csak teheti, hazamegy ősei földjére. Olyan időket élünk, amikor szinte nincs olyan család, melyből a fiak közül valakik ne települtek volna át a „folyón túli” területekre. Vajon ott megtalálták-e Isten felszentelt hajlékait, vagy elveszítették őseik hitét. Idegenbe szakadt gyermekeink lehet, „kibűjtölték” a hazai ízeket és a közelgő ünnepben alig várják, hogy mindent bepótoljanak. Vajon megállnak-e az otthon kűszöbénél, vagy továbblépnek majd veled együtt a rég nem látott és őket is hívó templom felé? Vajon csak a húsvéti népszokás hozza őket haza, vagy talán a rég nem hallott édesanyai szavak mellett vágnak-e a Lelki Édesanya tanítására is? Tudtál-e imádkozni önmagadért, gyermekeidért, házad népéért, miként egykoron Jób cselekedte? Meglátszik-e majd, ki honnan jött, akár a perselypénzen is, hogy közösségünkbe többen is, különböző helyekről, de hazaérkeztek. Az igazi bűjt az, szól Ézsaiás: „hogy az éhezőknek megszegd kenyeredet, és a szegény bujdosókat házadba bevigyed, ha meztelent látsz felruházzad, és tested előtt el ne rejtsd magadat”. (58,7) A Biblia éve után talán lesznek, akik azt mondják, hála, hogy hazaérkeztem, az Úr engem munkámban és utam során megsegített és megőrzött minden veszedelemtől, és egy „hasonmás Károlit” vagy Váradi Bibliát tesznek le húsvét alkalmából az Úr asztalára. Ha mint szülő hittel engedted el őket, bizonyára, hogy megteszik és akkor te is házad népével és az egész gyülekezettel együtt hálaadással áldozhatsz Istennek a megérkezésért. Adja Atyánk, hogy az élet ünnepén te is lelkiileg felkészülten, örömmel fogadd majd Krisztus ajándékát, amit Ő nyújt neked megtört kenyereben és borában, amiért bűjtöltél, imádkoztál, és ami által megtisztulást nyersz. Ámen.

Székely István

Asszonyására

Isten dolgai Jézus szenvedéseiben

Alapige: János 9,1–3

Bibliailvasás: Zsoltárok 62,1–13

Beköszöntött a bűjt. Mint minden fontosabb ünnepünk, ez is szorosan kapcsolódik Jézus Krisztus földi életéhez és munkájához. Miközben Jézus életére, annak eseményeire emlékezünk, e megemlékezésekben önmagunk felé kell fordítanunk tekintetünket. A bűjti emlékezés is arra van rendelve, hogy a keresztyén világ, benne mi is – emlékezünk Jézus szenvedésére, majd feltámadására. Ebben az emlékezésben ki-ki emlékezzék meg a maga életéről, életének vétkeiről, bűneiről és arról, hogy hogyan szabadulhatna meg ezektől.

Krisztus szenvedett értünk. Szenvedett, mikor, bár bűntelen volt, mégis elhordozta testében a mi bűneink büntetését. Szenvedett, mikor nem lehetett próféta saját hazájában, mikor azt kellett látnia, hogy bár maga volt a tökéletes szeretet, mégis annyi szeretlenséggel, gyűlölettel, meg nem értéssel találta magát szemben. Szenvedett az árulástól, a korbácsolástól, a töviskoronától, a keresztcipeléstől, a keresztre feszítéstől, a kínoztól, a szomjúságtól, míg meg nem halt a golgotai kereszten. És szenvedett lelkében, hogy Isten szerető megbocsátását hirdelve mégis annyi hitelenséggel találta szembe magát. Mert ez az igazság. Ezt az igazságot sokszor sokan félreértik. Mondják, hogy a világban kevesebb lett a szenvedés Krisztus óta. Annyi igaz, hogy ahol Krisztus uralkodik a szívekben, ott az emberek kevesebb rosszat tesznek egymásnak. Ott képesek inkább szembeszállni a gonosszal, képesek felismerni Istenben a szerető Atyát – az ítéelő bíró felett –, képesek szeretve inkább neki engedelmeskedni, képesek embertársukban meglátni a felebarátot, annak segíteni a bajban, vigasztalni a bánatban, szeretettel simogatni, ha kell, sírni a sírókkal és örülni az örvendezőkkel.

Ő nem a világ külső képét változtatta meg, ott minden a régi maradt. Azóta sem szűntek meg az emberek közötti konfliktusok, tovább dúlnak háborúk, vannak éhezők és szomjúhozók, nélkülözők és szegények. Bár sok száz esztendő telt el Jézus földön járta óta, mégsem lett angyallá, mégsem lett tisztábbá, mégsem lett mássá az ember. Ő a világ külső képe helyett belülről változtatott meg mindent. Sok minden nem változott kívülről, mégis mintha nem ugyanaz a világ lenne. Nem mindig és nem mindenütt lát-szik, mégis mintha elindult volna valamiféle változás azokban az életekben és ezen éle-tek környezetében, ahol valóban megtörtént a karácsony csodája: Jézus beleszületett az emberi szívbe. Csoda történik az ilyen emberi életekben. Van erő olyasmire is, amire addig nem volt. Vele már van erő még a fájdalmak hordozására is, hiszen Ő másképpen viszonyult a fájdalomhoz, mint mi. Másképpen viselte azt, és vele mi is másképpen tudjuk elviselni a fájdalmakat.

Az igében az Ő- és Újtestamentum összecsap. Az Ótestamentum tanítása szerint minden szenvedés egy meghatározott bűnnek a büntetése. Mindig másokra alkalmazták és minden esetre. Igénkben is ezt figyelhetjük meg a tanítványok viselkedésén. Látnak egy gyermekkorától fogva testi fogyatékos embert és rögtön készek kimondani felette az emberi ítéletet. És mindez emberi spekuláció és feltételezés eredménye – biztosan valamelyik őse, vagy netán szülője követett el valamit, aminek ő itta meg a levét. Mintha Jézus egyik tanításának csupán egy részét hallották volna meg, amikor arról tanított, hogy az Atya megbünteti a fiakban az atyák vétkeit hetedízigen. Vajon ez-e az igazság?

Jézus szerint nem ez, mert sem ez, sem ennek szülei nem vétkeztek. Jézus is ártatlan szenvedett: hogy nyilvánvalókká legyenek az Ő szenvedése által Isten dolgai. Isten valamennyiünk életébe beleszötte a fájdalom fonalát, ami igaz, hogy nem tetszik, amit igaz, hogy nehezen tudunk hordozni, de mégis meg kell ismernünk, át kell élnünk azért, hogy ne ítélezzünk tudatlanul, érzéketlenül és szeretetlenül. Nagyon nehéz ezt keresz-tyéni alázattal és türelemmel elfogadni attól az Istentől, akiről mindig azt halljuk, hogy szeret bennünket.

Ha nem a büntetés, akkor mi a cél? – Istennek felsőbb akarata. Ne bízzuk el magunkat emberségünkben. Ne bízzuk el magunkat hatalmunkban, gazdagságunkban, nagysá-gunkban, tudásunkban, saját akaratunkban, akarásunkban. Miért kell ennek így lenni? – Hogy engedelmességet tanuljunk! Hogy lássuk meg, minden Istentől van, minden jó és szép, de még a rossz, a próba, a fájdalom és a szenvedés is. A szenvedésben van a töké-letesség, amikor rájövünk, hogy semmi sem tökéletes, csak Isten és a ránk vonatkozó akarata. Krisztus a szenvedés alatt lépésről-lépésre növekedett.

Szenvedés nélkül nincs bátorság, nincs szeretet. Nincs bátorságunk szembenézni saját magunkkal, bűneinkkel, azzal a jövővel, amely bűneink miatt teljesen kilátástalanná vált. Nincs bátorság szembenézni azzal a ténnyel, hogy egyedül nemcsak e világnak vagyunk kiszolgáltatva teljesen, hanem ki vagyunk szolgáltatva legnagyobb ellenségünknek, a Sátánnak és hatalmának is.

Miért szenvedett ez az ember igénkben? Miért szenvedsz te? Azért, hogy nyilvánvalóvá váljanak Isten dolgai úgy, ahogyan nyilvánvalóvá vált kegyelme és szeretete egykor választott népében, majd leginkább Fiában, Jézusban a kereszten.

Áldott legyen Szent neve örökkön örökké! Ámen.

Tőkés Attila

Géges

A Krisztus szerinti bűjt

Alapige: Máté 6,16–19

Bibliolvasás: Ézsaiás 58

Keresztyén testvéreim! Nekünk, keresztyéneknek állandó feladatunk Isten akaratának keresése, kutatása. Mi az, amit Isten akar és elvár tőlünk? Mit cselekedjünk, és mitől tartóztassuk magunkat? Hogyan éljünk, és hogyan ne éljük életünket? Ezen a mai vasárnapon is Isten akaratát keressük, ezúttal a bűjttel kapcsolatos isteni akaratot. Akarja-e egyáltalán Isten a bűjtöt, s ha igen, hogyan akarja, hogy bűjtöljünk?

Isten akaratának kutatásának forrása a Biblia; ebből olvasok fel egy részt a Máté írása szerinti evangélium 6. részének 16. versétől a 19. versig terjedő szakaszát. Hallgassuk figyelemmel!

Amikor pedig bűjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek bűjtölésüket. Bizony, mondom néktek: megkapták jutalmukat. Amikor pedig te bűjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy bűjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van, és Atyád, aki látja, ami titokban történik, megfizet neked.

A felolvasott alapige Jézus Krisztus Hegyi Beszédéből, az alamizsnáról és imádkozásról szóló jézusi tanítás után következik, ezzel is jelezve ennek aktualitását és fontosságát. És mivel Krisztusnak fontos volt, hogy a bűjttel kapcsolatban kialakult szokások és hamis gyakorlatok miatt tiszta vizet öntsön a pohárba, és hogy az alamizsna-kérdés és imádság-kérdés után a bűjtről is tanítsa az őt hallgató tanítványokat, nekünk is, mai tanítványoknak fontos kell legyen a bűjttel kapcsolatos isteni akarat kutatása.

Először azonban azt nézzük meg, mi az, amit mi tudunk a bűjtről, és ha bűjtölünk, miért és hogyan bűjtöljünk? Megnehezíti válaszkeresésünket az, hogy különféle információink vannak a bűjttel kapcsolatban: ugyanis egyes vallási csoportosulások ma is pontos előírások szerint bűjtölnek, ugyanakkor nálunk, reformátusoknál nincs semmiféle szabályozása a bűjtnak. Találkoztam olyan reformátusokkal, akik péntekenként semmiféle húsfélélt nem fogyasztanak. Mások nagypénteken tartóztatják meg magukat mindenféle eledeltől. Megint mások, igencsak sokan a gegesi gyülekezetből is, úrvacsoraosztás napján nem esznek a szent jegyek kiszolgáltatása előtt. Elevenen élnek emlékeztünkben apáink nagypénteki, úrvacsoranapi bűjtjei, és ismerjük a modern bűjtformákat is: sportolók bűjtjét a jobb teljesítmény érdekében, a túlsúlyosak fogyókúrázását és a betegek diétázását. És szembesülünk a konzumtársadalom bűjttelenségével is, ahol nem számít vallás vagy ősi szokás, s ahol egybeolvadnak a hétköznapok a vasárnapokkal, a far-

sang a bűjttel, ott, keserű iróniával fogalmazva: a hit-alapú kultuszt felváltja a „gyomor-alapú kultusz”, a lélekápolást a „has ápolása”. Ugyanakkor hallunk az ószövetségi szigorú bűjtelőírásokról, de arról is, hogy Jézus tanítványai nemigen bűjtöltek. A bűjttel kapcsolatos tapasztalataink, különféle ismereteink, sokszor ellentétes információink elbizonytalanítanak, gondolkodásra késztetnek, kíváncsivá tesznek, és válaszkérésre indítanak, s újra meg újra feltesszük a kérdést: Kell-e egyáltalán bűjtölni, s ha igen, hogyan? Van-e egyáltalán helyes bűjt? Ha igen, akkor miből áll, és miben mutatkozik meg?

Válaszkérésünk közben vizsgáljuk meg a bűjt bibliai jelentését és jelenlétét. A Szentírásban a kultikus gyakorlat részeként megnyilvánuló bűjtölés szoros összefüggésben állt a bűnvallással, mellyel az ószövetségi ember Isten kiengesztelését próbálta kieszközölni. Bűjtölt akkor is, amikor ezzel valami fenyegető veszélyt akart elhárítani. Itt gondolhatunk Ninivé városának a bűjtölésére, ahol a király és városlakók azért bűjtöltek, hogy megmeneküljön városuk Isten ítélete alól. Vagy, bűjtölt akkor is, amikor Isten döntését szerette volna befolyásolni. Ide sorolhatjuk Dávid királynak a Bethsabétól született gyermeke fölött kimondott ítélet miatti bűjtölését. Azonban az egyetlen bűjt, amit hivatalosan megfogalmazott törvényes előírás szerint tartottak, az engesztelés-napi bűjt volt. Jeremiás 36,6-ban olvashatunk erről. Jézus korában a farizeusok hetente kétszer tartottak bűjtöt. Annyira szigorúan vették, hogy ezeken a napokon még nyálukat sem nyelték le. Maga Jézus Krisztus is bűjtöléssel kezdte a szolgálatát, és az első keresztyén közösségek is bűjtöltek. Ugyanakkor Jézus nem parancsolta meg a bűjtöt a tanítványainak, sokkal inkább a farizeusi, képmutató bűjtszokásokat ostromozta. Erről hallottunk alapigénken is. A keresztyén egyházi gyakorlatban a bűjtölési formák már az első századokban kialakultak. Előírások szabályozták a húsvéti időszakot megelőző nagybűjtöt, a nagypénteki teljes önmegtartóztatást, és az úgynevezett kántorbűjtöt is, mely a hét három napját foglalta magában: a szerdát, a pénteket és a szombatot. Manapság is fellelhető ennek a bűjtformának a hagyománya, hiszen háztartásainkban különösen a pénteki napon az étrendben legtöbbször csupán leves és tésztafélék kapnak helyet. A bűjt betartása érdekében szigorú törvények léptek életbe. Szent István I. törvénykönyve értelmében a pénteki bűjtöt megszegő törvénysértőt egy hétig sötétbe zárták, és megvontak tőle mindenféle eledelt. Szent László király a kántorbűjt megszegőjét 12 napra kalodába záratta. A külső kényszerítések eredményeként, először a reformáció egyházaiban, később az egész keresztyénségben a bűjt elvesztette értelmét, s többnyire csupán megrögzött, szokássá vált gyakorlatként volt és van jelen. Ma ott tartunk, hogy amikor vallásórán megkérdeztem a gegesi gyermekeket, hogy miért kell bűjtölni, ilyen válaszokat kaptam: mert szokás, s mert nagyapa is bűjtöl, mert kell pihenjen a hasunk stb. Ezért aktuális manapság is Krisztus tanítása, mely egyértelműen nem a bűjt ellen szól, hanem csupán a felszínes, képmutatással fűszerezett vallásosnak tűnő gyakorlat ellen emeli fel a hangját. Nem azt mondja, hogy Isten nem akarja a bűjtöt, hanem azt, hogy hogyan nem akarja.

A felolvasott alapige szerint tehát Jézus nem azt mondja, hogy ne bűjtöljünk, hanem csupán azt, hogy ne úgy bűjtöljünk, mint a farizeusok, akiknek bűjtölése egyfelől képmutatás, másfelől csupán megüresedett vallási cselekedetek gyakorlása volt. „Amikor pedig te bűjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy bűjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van, és Atyád, aki látja, ami titokban történik, megfizet neked.” Igen, kedves testvéreim, a bűjtölésnek egyik legnagyobb veszedelme a képmutatás, amikor valaki csupán színből, és nem szívből bűjtöl, hogy igazabbnak, kegyesebbnek látszódjék az emberek előtt. Jézus előtt ez nem igazi bűjt, hanem képmutatás. Hiába tisztítod magad minden pénteken bűjtöléssel, ha a hét többi napján szennyes marad

a lelked. Hiába nem eszel úrvacsoraosztás előtt, ha utána mit sem változik az életed. Hiába élsz szabályok, előírt böjtök szorításában, ha életed tartalma nem változik meg.

Milyen tehát a hamis böjt? Az ige szerint, amelyik csak **látszólagos**, csak a gyomrot érinti, de a lelket hidegen hagyja. **Felszínes**, a hasig elér, de a szívet meg nem dobogtatja. **Külsőleges**, megmutatkozik az ételtől való megtartóztatásban, de nem mutatkozik meg a cselekedetekben, beszédben, az egymással való viszonyban.

Nem vagyunk mi is ilyenek sokszor? Csupán felszínesen böjtölők? Látszólagos keresztyének? Templomba járunk, imádkozunk, adakozunk is néha, böjtölünk is, mert ez a szokás, de közben, amint a lekción is mondja: „a böjti napokon is megtaláljátok kedvteléseketek, ...pereskedtek, veszekedve böjtöltök, vétkeztek, ököllettel (szavakkal) verekedtek... Hát ilyen a böjt, amely neked tetszik?” – teszi fel a kérdést az Úr Isten. Attól még, hogy egy épület kívülről frissen van meszelve, belülről omladozhat a vakolata. Attól még, hogy egy tó vize szép és tiszta, a medre tele lehet ronccsal és szeméttel.

Testvéreim! Az igazi böjt nem a külsőségekben nyilvánul meg. Jézus azt mondta: „Amikor pedig böjtöltök ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket.” A helyes böjt nem kifele irányul, hanem „befele” és „felé”, azaz célja a „belső ember” megjobbítása, és a „Fennvalóval” való kapcsolat elmélyítése. Nincs arra semmi szükség, hogy az emberek lássák a böjtölésedet, mert elég, ha Isten látja azt, ami titokban történik, aki megfizet neked. Mert az Atya felé forduló böjtölésnek megvan a jutalma: Isten kegyelmének gazdagsága. És az ilyen, a szokás béklyóitól független, képmutatástól mentes, Krisztus szerinti böjtnek mindig megvan a létjogosultsága. Mert segít önfegyelmet gyakorolni, segít önmagunkat jobban megismerni, és segít Istenhez és egymáshoz közelebb kerülni.

Néhány napja rokonlátogatáson voltunk, s beszélgetéseink rendjén előjött a böjt kérdése. Kiderült, hogy számukra a böjt annyit jelent, hogy a böjti napon – az ő esetükben nagypénteken – elmennek a Metróba, vagy bármilyen más áruházba, és megveszik a legdrágább, legfinomabb halat, és azt készítik el böjti eledel gyanánt. És jól belaknak belőle. Ez a böjt semmivel sem több annál a kannibál-böjtnél, amelyről egy mindenre elszánt misszionárius tudósított feletteseinek néhány hónapi térítgetés után a kannibálok között: „máris jelentős eredményeket értem el a kannibáljaimnál: péntekenként csak halászokat esznek.”

Elmondtam rokonaimnak, és fontosnak tartom most is elmondani, kedves testvéreim, hogy a böjt nem (csak) étlap kérdése, mert az igazi böjt nem (csak) a gyomrot, de a szívet is érinti, nem csak a hasat korogtatja meg, hanem megmozgatja a lelkiismeretet is. Mert nem igazi böjt az, amit a legtöbben gyakorolnak, hogy más húst nem esznek ugyan, de teleeszik magukat hallal, a böjt sokkal több, mint az ételtől való megtartóztatás. A böjt teljes életfelfogást jelent, mely kihatással van az élet minden területére! Hiszen hiába élünk kenyéren és vízen, ha közben egymást eszünk, és emberhúst eszünk azáltal, hogy egymást rágjuk, ócsároljuk. A böjt nem (csak) rólam szól, hogy én mit nem eszem, vagy mit nem iszom, hanem arról is szól, hogy hogyan viszonyulok másokhoz. Fedezzük fel újra a böjt értelmét! És ne úgy vélekedjünk felőle, hogy mennyi mindent tilt, mennyi mindent nem szabad és nem lehet, mennyi mindent nem tehetünk meg a böjtben. Viszonyuljunk úgy a böjthöz, mint lehetőséghez, ajándékhoz, hogy mennyi mindent kaphatunk általa Istentől és Istenből.

Az így böjtölő keresztyén Isten akarata szerint böjtölő keresztyén, és a lekción megfogalmazott isteni ígéret részese: „eljön világosságod... beheged a sebed. Ha segítségül hívod az Urat, ő válaszol, ha kiáltasz, ezt mondja: Itt vagyok!” Ámen.

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Legyen ég!

Alapige: 1Mózes 1,8–10

Bibliailvasás: Máté 6,25–34

Az ige megértéséhez:

– *der Himmel*

A német nyelv ugyanazt a kifejezést használja az égre és a mennyre. Mindkettő Himmel. A szövegösszefüggésből következtethetünk arra, hogy mikor melyiket kell érteni. Hasonló a helyzet a sumér *an* vagy a kínai *t'ien* megnevezés esetében is.

– *ég és menny*

Édes anyanyelvünk e tekintetben gazdagabb. Isten teremtette a *látható* eget, mely nem azonos a *láthatatlan* mennyel. Igénk arról beszél, hogy Isten eget és nem mennyet teremtett. Az ég nem a menny, még akkor sem, ha néha fedik egymást és egymás szinonimái. Más az ég és más a menny. Kálvin, amikor ezt az igét magyarázza, akkor így ír az Isten teremtette mennyezetről: „Ez a látható dolgok világa.” Felolvasott igénk egyértelműen a mennyboltot jelenti, és *nem Isten lakóhelyét*.

– *firmamentum*nak nevezi a Vulgata, mely erősítést, támaszt, szilárdságot, azaz mennyboltot jelent.

– *raqia*

Az eredeti szöveg ezt a kifejezést használja. És nevezi Isten a mennyezetet, melyet teremtett: *raqiának*, azaz *égnek*. Ez a kifejezés csupán 17-szer fordul elő az Ószövetségben, ebből 9-szer a Genézisben. Csak a látható mennyboltot jelöli. Igénkben ezzel a kifejezéssel találkozunk, és a magyarázat erre korlátozódik.

– *samajim*

Ezt használja az Ótestamentum a menny megjelölésére 420 alkalommal. Ez a láthatatlan Isten láthatatlan lakhelye, bár Isten a mennyen kívül is jelen van, hiszen ő mindenütt jelenvaló. „Ha a mennybe hágnak fel, ott vagy, ha a Seolba vetek ágyat, ott is jelen vagy. Ha a hajnal szárnyaira kelnek, és a tenger túlsó szélére szállnának, ott is a te kezéd vezérelne, ott is a te jobbkezed fogna engem.” (Zsolt 139,8–10) Ez a mindenütt jelenvaló Isten mégis nagyon közel van hozzánk: „Magasságban és szentségben lakom, de a megrontottal és alázatos szívűvel is, hogy megelevenítsem az alázatosak lelkét, és megelevenítsem a megtörték szívét.” (Ézs 57,15) Ez a te vigasztalásod, az, hogy a magasság Istene itt van veled a mélységben.

És nevezé Isten a mennyezetet égnék.

A Biblia emberei gyönyörködnek abban, amit Isten teremtett a teremtés második napján. Számukra gyönyörű ez a mennyezet, alig találnak rá kifejezést. Ha a teremtés első napjának eseménye a *legmegrázóbb* a teremtés történetében, ugyanis a világosság diadalmaskodik a sötétség felett, úgy a teremtés második napjának eseménye a *legfenségesebb*. Csodálkozva tekint rá az ember, s nem tudja, hogy minek nevezze. És te gyönyörködsz benne. Hát van fenségesebb az égen ragyogó Napnál, holdnál, csillagoknál? Láttad, hogy milyen lélegzetelállító az augusztusi éjszakában a csillaghullás? Ezt az élményét próbálja szavakba foglalni a Biblia embere, akinek feje fölé eget, biztos mennyezetet teremtett Isten.

– *zafir fényű tárgy.* A 2Móz 24,10 szerint olyan gyönyörű az, amit Isten teremtett a második napon, mint a zafir: „És láták az Izráel Istenét, és annak lábai alatt valami zafirfényű tárgy vala, és olyan tiszta, mint maga az ég.” Neked is olyan az ég fénye, mint a zafirnak?

– *acéltükör.* Jób 37,17-ben azt olvassuk, hogy „szilárd, mint az acéltükör” Te mit láatsz ebben a tükörben, ha belenézel? Látod benne a hatalmas, teremtő Istent. Tükör számodra az ég, látod benne Isten nagyságos dolgait?

– *beszél az ég.* „Az egek beszélnek Isten dicsőségét, és kezeinek munkáját hirdeti az égboltozat.” (Zsolt 19,2) S te néma maradsz? Nem félsz attól, hogy helyetted a kövek fognak beszélni?

– *kárpit és sátor.* Ézs 40,22 szerint Isten „...kiterjeszti az egeket, mint egy kárpitot és kifeszíti, mint a sátort, lakásra” Miként a jeruzsálemi templom kárpítja mögött a szentek szentje, ahová halandó be nem nézhet, míg el nem jön a nagypéntek, úgy a kiterjesztett egek mögött, mint egy kárpit mögött a menny dicsősége, a Krisztusban emberré lett Isten. Te már betekinthetsz oda, igen, a kárpit mögé, a szentek szentjébe. Most még tükör által homályosan láatsz, de majd egykor színről-színre. Hát nem Isten legfenségesebb teremtménye az ég?

– *ami be nem fogadhatja őt.* Isten az égnél is hatalmasabb, ő Ura és teremtője annak az égnek, mely be nem fogadhatja őt. A templomépítő Salamon király a jeruzsálemi templom felszentelésekor ezt mondja: „Ímé az ég és az egeknek egei be nem fogadhatnak téged, mennyivel kevésbé e ház, melyet én építettem.” (1Kir 8,27) Istent nem lehet „kalitkába” zárni!

– *megszűnt az ég mennynek lenni.* B. Brecht is erre az égre, firmamentumra gondol, amikor „Galilei élete” című munkájában megszólaltatja Galileit: „Megszűnt az ég” mennynek lenni. Az ég többé már nem a menny. Más a menny! Több a menny!

– *égi madarak.* Jézus is erre a látható, teremtett égre tekint, amikor így szól: „Tekintsetek az égi madarakra...” (Mt 6,26) Az égen röpködő madarak téged is emlékeztessenek arra, hogy jól tudja a te mennyei Atyád, hogy mire van szükséged, s azt mind megadja néked. Nézz fel az égre, s ne kérdezd, hogy mit egyél, mit igyál s mibe öltözködjél!

– *felhossa az égre az ő Napját.* Erre az égre „felhossa” Isten a Napot, a holdat és a csillagokat. Bizonyára egy hajnali napkelte nyomán fogalmaz így az Úr: „...legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai, aki felhossa az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és erőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak.” (Mt 5,45) Mi másként szeretnénk. Azt szeretnénk, ha Isten „igazságosabb” lenne, s nem hozná fel a Napot azokra is, akik minket megbántottak, becsaptak, megrágalmaztak. Emlékszel még az együtt növő konkoly és búza példázatára? Mikor eljön az aratás ideje, Isten gyomlál, de addig nem, ne-hogy kárt szenvedjen az igaz. Így szeret téged Isten, még ha ennek az az ára, hogy kétségbe vonod isteni igazságosságát!

– *Zsilipként nyitogatja és zárja Isten az ég csatornáit.* Nem a természeti ember naiv, pogány hitével tekintünk az égre, de Isten az ura az onnan aláhulló esőnek, hónak, harmatnak, jégesőnek. Amikor bezárja a mennyezetet, akkor szárazság van, mint Illés idejében. Fordított esetben olyan vízözönt bocsáthat a földre, mint Noé idejében.

– *fedél.* Az ég olyan, mint egy fedél az ember feje felett. Luther így tekint az égre. Neki akkor is fedél van a feje fölött, amikor már biztos, hogy a pápa kiközösíti, és a császár megtagadja tőle oltalmát. Még mielőtt bekövetkezne ez, ezt kérdik tőle: „Luther, ha a pápa kiátkoz, és a császár sem oltalmaz, hová mész?” Ő erre így válaszol: „Van hely az ég alatt.” Igen, neked is van helyed az ég alatt, van fedél a fejed fölött, ahol meghúzhatod magad akkor is, ha hajléktalan maradnál. Ez alól a fedél alól senki és

semmi el nem zavarhat. Isten így tette a földet *lakhatóvá*, nem utolsósorban éppen ennek az égnek köszönhetően. Ma Magyarországon a 40 ezer hajléktalannak is van fedél a feje fölött, nem csupán az aluljárók és metróállomások mennyezete, nem csupán a budai erdőben felállított fóliasátrak és pléhfordók mennyezete, hanem Isten ege. Tudjuk, hogy ez nem megoldás, de igaznak igaz. Isten neked, aki hazatérsz az otthonodba, egy másik fedelet is ajándékozott a fejed fölé. Azért, mert valakinek csupán az ég maradt a feje felett fedélként, nem Isten a hibás, hanem az ember, az egyre inkább gátlástalanul elharapózódó lakásmaffia, az uzsorakamat, melynek fejében elveszik a fedelet a szegények, elesettek, egyedülvalók feje fölől. Hol a törvény? – kérdezhetnénk joggal.

Az ég oltalma alatt.

Isten a teremtett ég által oltalmazza a földet a természet vad erőivel szemben. Ha nem lenne mennyezet, élet sem lenne a földön. Dió sem lenne zöld burok nélkül. Ilyen védőburokként teremtette Isten az eget az ember feje fölé. De ha ózonlyuk keletkezik az égen, mint az Északi-sark felett, áthatolnak azon az ultraibolyán túli sugarak, s a kozmikus sugárzás elpusztítja a földet. De ezek az erők sem törhetnek a földre csak úgy minden további nélkül, hogy elpusztítsák és elnéptelenítsék azt. Igaz, vannak felhőszakadások és jégesők, de ezek akármilyen súlyosak is, alapjában véve nem veszélyeztetik a földi életet. Elmúlik a jégeső, a felhőszakadás, és utána újból kiderül az ég és kisüt a Nap, és az összetört sebek, ha lassan is, de begyógyulnak.

Így van a te személyes életedben is. A bűn és a halál jégesője sok mindent elpusztít, de egyszer majd ismét kisüt a kegyelem és a bocsánat Napja, ismét kiderül, s rád virrad az örök élet reggele. Isten összetör, de be is kötöz, megsebez, de meg is gyógyít. Hála az Isten teremtette mennyezetnek, mely fedélként feszül a fejünk felett, itt lent még biztos az élet. Bármi is történjen a fejünk felett, nem lehet ijesztő. Még ha villámlik és dörög is, *tekintsünk bizalommal az égre*. Nem kell behúzott nyakkal osonnod ez alatt a mennyezet alatt, hogy rád szakad, nem kell lélegzet-visszafojtva s felfelé leskelődve hallgatóznod, hogy mikor hull valami a nyakadba. Bátran tekinthetsz a „menny felé”, onnan jön a te segítséged.

A II. világháború után az amerikai légierő egyik kapitánya könyvet jelentetett meg élete legszörnyűbb emlékééről, naplószerűen, ezen a címen: *Mintha az angyalok énekeltek volna*. Bombázó gépekkel, talán navigációs okok miatt eltévedtek a Csendes-óceán felett, s mikor az üzemanyaguk fogytán volt, kényszerleszállást kellett végrehajtsanak az óceán vizén. 21 napig szenvedtek mentő gumicsónakjukban élten, szomjan, nappali forróságban, éjszakai hidegben, csónakjuk körül ólálkodó cápák között. Az ötödik napon mintha minden erejük elfogyott volna, mintha a végkimerülés határára érkeztek volna. A hatodik napon megszólalt az egyik pilóta: „Jó lenne imádkozni!” „Minek” – mondta a mellette ülő – „ostobaság a végtelen, tajtékzó hullámok között emberi segítségre számítani egy elmondott imádság nyomán.” Azért ő mégis elővette vízhatlan kötetű Újtestamentumát, s ahol kinyílt, vastag betűvel szedve a következőket olvasta: „Ne aggodalmaskodjatok a holnap felől, mert a holnap majd aggodalmaskodik a maga dolgai felől. Elég minden napnak a maga baja.” (Mt 6,34) Utána egy szokatlan, minden formaságot nélkülöző párbeszéd indult el, de nem egymás között, hanem Istennel. „Én tudom Istenem, hogy ez a bibliai vers *nem garancia* arra nézve, hogy holnap reggel is lesz mit ennünk” – mondta az egyik. A második így szólt: „Te, ott fent a kék ég felett nagyon is jól tudod, hogy mi most *mekkora bajban* vagyunk.” A harmadik is bekapcsolódott: „Én többet kívánok a holnapi napnál Uram. Én *szeretném egy holnap utánt és egy az utánt is*. A negyedik már szinte imádkozott: „Te, aki ott fent vagy a kék ég felett, és látsz bennünket, *ha tehetnél érettünk valamit*.” Ha bajban vagy, tekints te is a kék

égre, s mondd bizalommal: Uram, ha tehetnél érettem is valamit! És mindnyájan, csodával határos módon megszabadultak, igaz, hogy csak a 21. napon. Jó helyen van az imádságod, letétben van Istennél.

Ami különösen figyelemre méltó ebben a naplóban, hogy ezek az emberek pilóták, a felhők és a kék ég emberei, akik naponta ott cikáztak az égen, sok ezer méter magasságban. Ők a legfejlettebb technika és egyben a repüléstudomány tapasztalt emberei, akiknek mindennapi feladataik közé tartozott kémlelni az eget és a földet, a természet erőit, tisztában kellett lenniük a természeti törvényekkel, a repülés irányításával és annak folyamatos ellenőrzésével. És ők ott a mentőcsónakban, a végtelen óceán vizén, a kék ég alatt azért imádkoztak, mert hittek Istenben, aki ott fent, az *egyek* felett a természet, a repülés, a mentőcsónak és az időjárási viszonyok ura. Mintha az angyalok énekeltek volna mentőcsónakjuk felett. Ne felejtse, még a „pokolba is” lehallatszik az angyalok éneke!

Jézus jelét is adja annak, hogy miként engedelmessé válnak neki a természet erői. Amikor lecsendesíti a viharos tengert, csak ennyit mond: „Csend legyen!” És kisimul a tenger, és révbé érkezik a hánykolódó csónak a Genezáret-taván, de a Csendes-óceánon is, mert *nem merülhet el a hajó, ha benn az ég, föld s tenger Mestere pihen*. Miért ne történne meg éppen ez a csoda a tudomány és a technika embereivel? És miért ne történhetne meg veled is, ha életed hánykolódó hajójában az ég, föld és tenger Mestere pihen?

Radioaktív esőben?

Nem vigyázunk az Isten teremtette mennyezetre, miként a földre sem. Nem elég, hogy kilyukasztotta az ember ezt a mennyezetet, már savas eső is hull erdeinkre. Kísérleti atomrobbantások idején radioaktív eső, por hull városok és falvak tucatjaira. Vajon még mi fog aláhullni abból az égből, melyet Isten oly szépnek, jónak, oltalmul, fedélként teremtett számodra? Az űrkutatás és az atomkor világában amerikai, orosz és kínai atomtudósok katonai megfigyelő állomásokat keringetnek az égen, a föld körül, hogy idejében felkészülhessenek egy váratlan, meglepetésszerű atomtámadásra.

Mondd csak, ennek tudatában is oly bizalomgerjesztő a szép, kék ég a fejed felett, vagy pedig alapos okod van arra, hogy nyakad behúzza, lélegzet-visszafojtva várd, hogy valami halálos, megsemmisítő csapás szakadjon a nyakadba? Mert ez egy reális veszély! Hát nem kell félnie az embernek a bölcsőtől a koporsóig, estétől reggelig és reggeltől estig, hogy onnan felülről valami ráhull, ha nem is galambtojás nagyságú jég, sem vízözönszerű felhőszakadás, de radioaktív eső, hó, harmat vagy szél? Mi lesz akkor?

Egy biztos: az ég felett, a mennyezet felett, a magas mennyekben, a *samajimban* van valaki, aki ennek a mennyezetnek, a *raqiának* is ura, aki ott fent *rendelkezik, uralkodik*. A *végző döntés* ott születik meg, ott, ahol az angyalok és üdvözült lelkek seregei éjjelnappal magasztalják Istent. Ott *határozta* el Isten, hogy Jézusban emberré lesz, hogy szabadítót küld a földre, hogy bevégezze a megváltás munkáját. Onnan jött el ő *karácsonykor*, s oda tért vissza *mennybemenetel napján*. Onnan küldte el *Szentlelkét*. Ő ma is ott ül az *Atya Isten jobbján*, s onnan jön el *ítélni eleveneket és holtakat*, hiszen neki *adatott minden hatalom* mennyen és földön. Ő a mi *közbenjárónk!* Ott fent ő a *fő*, itt lent mi vagyunk az ő *tagjai*. Légy nyugodt! Isten kezében van az életed!

Ott fent a magas mennyekben már régen döntöttek, de nem a mi megsemmistüléseinkről, hanem a mi szabadulásunkról. Lehet, hogy az égből savas és radioaktív eső fog hullni, de a mennyből *áldás esője* hull. A nem békés célokra használt ég fölött ott van a menny, az örök béke hona, a békesség fejedelme, Jézus Krisztus. Mert még az atomkor és az űrkutatás korában is érvényes:

Aki a Felségesnek rejtékében lakozik, a Mindenhatónak árnyékában nyugszik az. Azt mondom az Úrnak: Én oltalmam, váram, Istenem, ő benne bízom. (Zsolt 91,1–2) Ámen.

Prédikációk virágvasárnapra

Bacsoni Szilárdka Kata
Szakadát

Virágvasárnapi prédikáció

Alapige: Lukács 19,38–40
Bibliaalvasás: János 12,12–19

Mind a két felolvasott igeszakaszban Jézus bevonulásának a történetét hallottuk. Mind a négy evangélista leírja ezt a történetet. Halála előtt egy pár nappal Jézus tanítványaival Jeruzsálembé megy és a sokaság palmaágat lengetve, ruhájukat Jézus lábai elé helyezve királyként ünneplik. Attól a naptól kezdve a keresztyén egyház virágvasárnap nemcsak egy régi történetre emlékezik, hanem vallja: Jézus Krisztus Király!

Amikor olyan egyszerűen és természetesen hirdetjük kétezer éve, hogy mit ünnepeünk virágvasárnap, akkor látom sok ember arcán a csalódást, akik azért jöttek ma az istentiszteletre, mert gyerekeik konfirmálnak, hitet, bizonyosságot tesznek Jézus Krisztushoz, egyházukhoz való tartozásukról.

Kérdéssé, homályossá vált a mai világunkban ennek a napnak jelentősége, története.

A héten vallásra előtt az iskolában két kislány jött kipirult arccal, hogy mondjam meg, mit ünnepeünk vasárnap. Rá kérdeztem: ti nem tudjátok? Én tudom, mondja az egyik. Konfirmáció vasárnapja lesz, az unokatestvérem is konfirmál. Nem igaz, mondja a másik: a virágokat ünnepejük, a tévé is bementa, virágvasárnap lesz. Nem tudom, mi lehetett a lelkükben, amikor azt mondtam: virágvasárnapján azt ünnepejük, hogy Jézus a mi Királyunk.

Miért mondtam el ezt a kis történetet? Mert a kor, amelyben élünk, gyermekeinket tanítjuk, a hamisításoknak a kora. Budapestről a Székelyföldre hazajött unoka szomorú arccal meséli szüleinek csalódását, mert a nagytata hazudott. Azt hazudta, igazi tehenei vannak, de azok nem igazi tehének. Az igazi tehének lilák, hisz ő látta a tévében. Szinte naponta olvassuk az újságokban, halljuk a médiában, hogy Strasbourghban népek, nemzetek pereskednek, mert hamisítják a magyar szilvapalinkát, a szlovák túrót, a Skoda az Volkswagen, csak nem úgy hívják, a szövet az kínai, csak úgy mondjuk: angol szövet. Ma már nem tudjuk mi az igazi és mi a hamisítvány. Ezért le kell védeni és majd egy bizottság eldönti, hogy mi az igaz, és az kié. Talán a nagytata is egyszer levédeti, hogy a székely tehén nem lila.

Talán az egyháznak is a 21. században le kellene védenie ünnepeit?

Hiszen sokaknak a karácsony az ajándékozás, a télifa ünnepe, a húsvét nem is igazi, ha nincs fehér nyuszi és piros tojás.

A felsorolt példákat hallva felmerül a kérdés: egy olyan világban, társadalomban, ahol minden hamisítható, felcserélhető, mindent meg lehet kérdőjelezni, cáfolni, van-e még valami, ami igaz, ami igazi?

Nem akarom elrontani a gyülekezet ünnepét, vagy vádolni a kort, melyet mi alakítottunk, mi formáltunk ilyenné. Csak érzékeltetni szerettem volna, milyen veszélyeket rejteget az, amikor a kimondott szó elveszti hitelét.

Jézus idejében sem volt ez másként. Jézus bevonul Jeruzsálembé. De miért számárháton, miért ünneplő, palmaágat lengető kíséretben?

Tudom, nem teológiai a kifejezés, de a mai korhoz, példákhoz igazodva azt mondom, azért, mert le kell védje Isten igazságát, a maga személyét és küldetését. Sokan jönnek

majd az én nevemben, akik azt mondják, én vagyok a Krisztus. Lesznek ámitók, akik belopakodnak a gyülekezetbe, mondja Pál apostol. A Szentírást olvasva, a kortörténettel ismerkedve rádöbbenünk: Jézus korában sem tudták, akkor is vitakoztak, pereskedtek mi az igaz és mi a hamis. Pilátus azt kérdezi – király vagy te? Keresztelő János, aki rámutat Jézusra: „Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit”, később azt kérdezi: „Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várunk?” Kinek mondanak engem az emberek? – kérdezi Jézus tanítványait. A tanítványok találgatnak: Illés, Jeremiás próféta, a názáreti ácsmesternek a fia. A farizeusok kérik: mutass jelt, győzz meg; az vagy-e, akinek mondanak?

Nézzétek a jeleket, mondja Jézus: a betegek meggyógyulnak, a vakok látnak, a halottak feltámadnak, az örömhír terjed. De ez nem elég. A kétkedőnek semmi sem elég. Ezért faggatják tovább. Milyen hatalommal cselekszel?

A sok kérdésre, bizonytalanságra az igazságot kereső ember számára a válasz: virágvasárnap.

Nagy reformátorunk, Kálvin is megáll ennél a kérdésnél, nem elégszik meg a hitvallással: Jézus Király. Igaz, hogy virágvasárnap királyként vonul be Jeruzsálembe, de mindaz, amit tesz és amit cselekedetei által üzen, az prófétai tett. Mint próféta Isten tanácsát és akaratát tökéletesen kijelentette, tanuljuk a Heidelbergi Káté 31. kérdésében. Isten felkent, kiválasztott királyotoknak, hirdeti Jézus. Királyságának eredete az Atyától van. Virágvasárnap erről mint próféta bizonyosságot tesz, de királyi tisztét feltámadása, mennybemenetele, megdicsőülése után foglalja el, hogy Igéjével és Szentlelkével kormányozzon és a nekünk szerzett váltságban oltalmazzon és megtartson (HK 31.).

A mai ember, aki ismeri a virágvasárnapi történetet, vajon igazán érti-e a történetet? Érti-e a jelképes cselekedetek jelentőségét? A Jézust ünneplő tömeg, a zsidók nagyon jól értették. Kutatták az írásokat, mert a próféták nemcsak a múlt személyei voltak, hanem jelenük, jövődjük hirdetői is.

Az Ószövetség tele van prófétai cselekedetekkel, melyekkel Isten az evangélium üzenetét megerősíti és megpecsételi. Az egyik ilyen üzenet, hogy Jézus számarháton jelenik meg. Prófétai cselekedet ez, hiszen Zakariás megmondta: a Messiás, a Szabadító számarháton vonul be Jeruzsálembe. (Zak 9,9) A nép ismeri a prófécíát, várja annak beteljesedését, és amikor Jézus megjelenik, ruháikat eléje terítik. A mozdulat jelképes, mondja a mai ember. Ott azonban több volt. Hitvallás.

Van Királyunk! Jézus a Király, és mi elfogadjuk. Erre utal itt a Bibliában a 2Kir 9,13. Jéhut titokban a próféta felkeni Izrael királyává. Nincs szemtanú, de amikor Jéhu elmondja, hogy Isten őt prófétája által felhatalmazta, királlyá választotta, hisznek neki, elfogadják Isten akaratát és ruhájukat Jéhu lábai elé terítik, mert ez kijár, megilleti a királyt.

Jézus is virágvasárnap, mint próféta, Isten akaratát, üzenetét hirdeti. Ezékiel próféta két fadarabot vesz tenyerébe, és így jelenti ki Isten akaratát. Isten kezében így lesz egygyé a szétszakadt nép. Jeremiás próféta földet vásárol, mert már kevés a szó, az ígélet, hogy elmúlik a fogság. Bizonyíték kell. És ő bizonyít!!!

Jel kell, és Jézus jelt tesz. A nép látva, hogy Jézus prófétai jelekkel, cselekedetekkel vonul Jeruzsálembe, megérti az üzenetet, és királyt megillető fogadásban részesíti őt. Áldott, aki az Úr nevében jön! Ünnepli a tömeg. János evangéliuma szerint nemcsak azok ünneplik, akik ismerik a múltat, a prófécíát, hanem azok is, akik jelenükben tapasztalták és tapasztalják ma is, hogy kicsoda Jézus. Ott vannak, akik látták Lázár feltámadását, akiket meggyógyított, ott van a megvendégelt sokaság, ott vannak, akikért imádkozott. Azok áldják, akiknek megáldotta, megváltoztatta, megmentette az életét.

Hallgattasd el őket! – parancsolják a farizeusok. Nem az ünnep zavarja a farizeusokat, hanem az, ahogy beszélnek Jézusról, cselekedeteiről, tanításáról, ahogy Őt ünneplik, magasztalják.

A farizeusok parancsára újabb prófécia hangzik el. Ez már nem a múltat idézi, hanem a jövőt mutatja meg. Ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak megszólalni! A kövek fognak beszélni, mondja Jézus.

Visszatérve a mai virágvasárnaphoz, itt van Jézus királyi bevonulásának és a konfirmációnak az egybeesése. Ha egyszer nem lesz konfirmáció, ha egyszer nem fogják áldani Jézust, és nem teszünk bizonyosságot, ha nem beszélünk életünk Jézusáról, akkor a kövek fognak beszélni!

A zsidó embernek beszéltek a kövek. Ők tudták, ahol nincs Isten-dicsőítés; ott törvénykezés van. A törvény végrehajtása a zsidóknál a megkövezés volt. A bűnös aszszony megkövezése, István vértanú megkövezése az emberi akarat érvényesítése. Ott, ahol már csak a törvény a fontos, ahol csak megteszem, mert ezt írja a Statútum, csak kifizetem az egyházfenntartást, mert így szól a határozat, vajon nem a kövek beszélnek, mert Isten dicsérete elnémult?

Ma együtt mondjuk-szülők és gyermekek, múltat ismerők és jövőt keresők: „Áldott, aki jön az Úr nevében!” Mert Jézus ma is Úr, ma is Király. Ma is oltalmaz és megtart. Elhív és megkeres.

Ünneplésünk üzenet. Hamisítóknak, kételkedőknek, bizonytalanoknak – üzenet a jövőnek.

Ünneplésünk bátorítás. Erő a megfáradtagnak, megterhelteknek, csüggedőknek.

Ünneplésünk hitvallás. Van Királyunk és van országunk a földön és a mennyben! Ámen.

Orbán Lajos
Gogánváralja

Virágvasárnapi – konfirmációi prédikáció

A konfirmációt megelőző nagyhét igehirdetési terve:

Hétfő:	Lk 18,18–19 – Kérdés, útbaigazítás
Kedd:	Lk 18,20–21 – Tudom, megtartottam
Szerda:	Lk 18,22–23 – Különös elvárás, kiváltképpen való út
Csütörtök:	Lk 18,24–25 – Megszomorítom Istent
Péntek:	Lk 18,26–27 – Istennél a lehetőség
Szombat:	Lk 18,28–30 – Jutalom

Menjünk Vele

Alapige: Máté 4,18–20
Bibliaviasás: Márk 11,1–10

A virágvasárnapi sokaság nagy része tenni akar valamit Jézusért. Mozgalmas képet tárnak elénk az evangéliumok és a lekióból felolvasott történet is: ágakat vagdosnak és hintenek Jézus útjára, virágokat szórnak elébe, mások felső ruhájukat terítik az útra. Kiáltanak, hálát adnak, hozsánnát zengnek. De amilyen szép ez a Krisztust ünneplő sereg, olyan szomorú is, mért közülük kevesen követik, kevesebben értik Őt, és még kevesebben tartanak ki mellette minden körülmények között. Jézus ma követésére hív bennünket! Ahogy egykor tanítványait, úgy szólít meg ma minket is. A virágvasárnapi sereg tagjai ma ezek a konfirmandusok, akik ugyanennek a hívásnak a birtokában állnak ide, Isten elé. Őszinte, Jézus mellett való elkötelezés ünnepe ez a mai.

1. A hívás egyetemes jellegét semmi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy bármilyen körülmények között élők egyformán részesei lehetnek ennek az elhívásnak. Honnan hív el Jézus? A munkából, a család fenntartására szükséges pénz szerzéséből, az iskolából – fontos helyekről. Jézus követése ezeknél a foglalatosságoknál fontosabb. Nincs ezen a világon semmi, ami fontosabb volna, mint meghallani Isten hívó szavát és arra igennel válaszolni. Mi az, amiről le kell mondanod Jézus követéséért? Ha a nagyheti prédikációkban elhangzott gazdag ifjú történetére gondolunk, akkor tudhatjuk: semmi sem ér többet e világon, mint odatartozni az örök életre elválasztott seregbe. Mi az, amit ma te kellett félretegyél azért, hogy itt légy?

De elhív az ősi szokások és megrögzöttségek világából is. Hány helyen a konfirmáció pusztán szokás lett mára. A nagy asztalozások szervezésében kimerül nemcsak a test és a lélek, de magát a lényegét veszíti el gyermekeink hitvallása. A szokásoknak ezt a láncát szakítja meg Jézus, amikor Péter és András életébe beleszól: gyere, kövess engem. Nem kell neked is halásznak lenned, ha apád az volt. Gyere, emberhalász lehetsz. Ma ugyanígy szól bele a mi életünkbe is. Nem kell Krisztus nélkül élned, ha más úgy él. Nem kell reménytelen, bűnös életed legyen, mint másnak. Nem muszáj a nagy ünnepi ebédre koncentrálni, hiszen ma annál nagyobb dolog történik a te életedben. Jézus ma azért szólít meg bennünket, hogy a bűnös életnek, az Isten nélküliségnek a láncát megszakadjon a mi létünkben. Új életre hív!

2. Jézus hívó szavának ereje van! Azonnali engedelmességet követel. Miként a teremteskor, az isteni szó hat, cselekszik. Mintha megbabonázta volna a halászsokat, feltétlenül engedelmeskedve neki hagyják ott a hajót, a hálókat és lépnek Jézus nyomdokaiiba. Csúpan azon kell elgondolkoznunk, hogy érintett-e meg bennünket Isten igéje ekkora erővel, ilyen megbabonázó hatalommal, annyira, hogy nem voltunk képesek ellenállni az ő akaratának? Addig nem vagy követője, addig nem szolgálod őt igazán, amíg nem kötözött meg az isteni hatalom a hozzád szóló ígén keresztül.

3. Jézus elhívása egyben küldetés is az ember számára. Kihívja Andrást és Pétert a halászsok közül, elszakítja a régi életétől, de ugyanakkor új értelmet ad életüknek: emberhalászsok lesztek – mondja. Nem tétlen élet ez nekik, Jézus lábainál csodákra váró tekintettel, hanem szolgálat. A konfirmációban nem csúpan befejeződik egy 2 évig tartó felkészítő folyamat, hanem – bármennyire is hihetetlen – megbízást kaptok. Mostantól kezdve Krisztus szolgálói, feladatainak, megbízásainak végrehajtóivá lettetek. Vállaljátok-e ezt a szolgálatot?

Hogyan? A tanítványok engedelmesen, minden lázadás nélkül állnak követésébe. Mondhatnánk: örömmel. Érzed-e, hogy elhívásod és megbízásod kiváltság? Nagy dolog Jézusnak szolgálni. Különösen akkor, amikor emberhalászsatról van szó (ld. Mt 28,18–20) – emberek megmentéséről Krisztusnak.

4. Azt cselekszem, „hogy embereket halászsok”. Ne féljeteK, ha nincs erőtök. Jézus cselekszik bennetek, általatok. Ha nincs hitetek, kitartásotok, ha töredékes a tudásotok, hagyjátok, hogy ő munkálkodjon bennetek. Erőtlenységünkben, gyengeségeinkben Krisztus ereje válik nyilvánvalóvá.

Ő hívott. Eddig velünk volt. Ma, virágvasárnap úgy akar Jézus bevonulni a templomba, életünkbe, hogy mi vele menjünk, elhagyva mindent az ő követéséért. Ne csak álljunk és bámuljuk, amint elhalad életünk közelében, menjünk mi is vele. Ámen.

(Elhangzott Gógánváralján, 2009-ben.)

Prédikációk húsvét nagyhetére

Lőrincz István

Marosvásárhely–Alsóváros

Jézus szenvedésének tárgyai

Az alabástrom szelence

Alapige: Lukács 14,3

Isten segítségével egy igehirdetési sorozatot kezdünk, amit még a következő négy évben is szeretnénk folytatni, ha Isten is úgy akarja és éltet minket. A sorozat címe *Jézus szenvedésének tárgyai*. Jézus egyszer azt mondta tanítványainak: ha ti elhallgattok, a kövek fognak megszólalni. Reményik Sándor nagy erdélyi költőnk egy szép verset írt Lindemann Márton emlékére. Ő a kolozsvári evangélikus templom építőmestere volt száz évvel azelőtt. Ez a gyönyörű vers arról szól, hogy miután az orgona elhalkul, egyszercsak megszólalnak a kövek és elkezdnek beszélni, s elmondják, hogy hogyan lett belőlük templom. A vers így zárul: így beszélnek ma hozzánk a kövek.

De nemcsak a kövek beszélnek hozzánk, hanem azok a tárgyak is, amelyek kapcsolatban vannak Jézus szenvedésével. Próbáljunk ezen a héten s majd az elkövetkező évek húsvéti nagyhetein az ő „beszédükre” figyelni. A mai estén arról az alabástrom szelencéről beszélünk, amit Bethániában egy asszony eltört és a szelence tartalmát, a drága olajat Jézus fejére öntötte. Ez Jézus szenvedésének a kezdetén történt, de ez a megkenetés már az ő temetésére nézve történt. Mit tanulhatunk mi ettől a szelencétől, mit üzen nekünk Jézus szenvedésének ez a tárgya?

Ez a szelence mindenekelőtt arról beszél, hogy ez az asszony megismerte Isten szeretetét, ami Jézusban jelent meg, és ez a szeretet mélységesen betöltötte a szívét. És most az ő szívében viszontszeretet ébred. Pál apostol ezt így mondja el: Isten szeretete kitöltetett a mi szívünkbe Szent Lélek által. Hogyan történik ez meg egy emberi szívben ma? Hát éppen úgy, ahogy Jézus életének az idejében is történt. Úgy, hogy valaki belekerül Isten szeretetének reflektorfényébe és ott meglátja bűnös, elveszett mivoltát, észreveszi és belátja, hogy így nem állhat meg Isten színe előtt. Ez az asszony már ebben a fényben volt, meglátta elrontott, nyomorult életét és elkezdett vágyakozni egy más élet után. Amikor Jézust meglátta, azt is megérezte, hogy Jézus meg tudja őt tisztítani, meg tudja őt szabadítani. Ekkor egyszerűen megnyitotta szívét Jézus szeretete előtt. Isten szeretete beáradt a szívébe és betöltötte az életét. Minket meghódított-e már ez a szeretet? Kitértük-e szívünket előtte, hogy szeretetével minket is betöltsön?

Ennél az asszonynál szenvedélyes szeretetet látunk. Szendélyes szeretetre indul a Megváltója iránt. Milyen áldott szenvedély ez! Mert annyi káros szenvedély van ebben a világban, amelyek megköthetnek, tönkretesznek, kirabolnak, amelyek a körülöttünk élő emberek életét is megromítják és megkeserítik. Milyen jó lenne, ha Jézus lenne a mi „szendélyünk”. Zinzendorf grófról mesélik, hogy egyszer egy társaságban, ahol ő is jelen volt, arról beszélgettek, hogy kinek mi a szenvedélye? Az egyik azt mondta, hogy neki a vadászat, a másoknak pedig a kártyajáték, egy harmadiknak pedig az italozás. Ezek után Zinzendorf azt mondta: az én szenvedélyem Jézus. Mi olyan szenttelen, közömbös, hideg keresztyének lettünk, nem ég a szívünk Jézus iránti szeretetben. Mária itt megmutatja nekünk, hogy milyen az igazi szenvedély, amikor drága, féltett kincsét, az

alabástrom szelencét eltöri és Jézus fejére önti. Az emberi szenvedélyeknek mindig az ember, az „én” áll a középpontjában. Az én kielégülésem, az én örömöm, az én boldogságom, az én szerencsém, az én sikerem. Az igazi, a krisztusi szenvedély középpontjában mindig a másik ember áll. Az igazi szenvedély azt kérdezi: mivel szolgálhatnék én a másíknak. Az igazi szenvedély önmagát halálba adja, hogy Krisztus éljen benne. Az ilyen szenvedélyes szeretet nem érdemeket akar szerezni. Mária se érdemeket akart szerezni, nem akart tetszelegni. Tudta ő jól, hogy érdem alapján úgyszem kaphatna kegyelmet. Ő egyszerűen azt tette, amire szíve indította. Senki se kényszerítette erre, senki sem kérte tőle. Önként, szívből és szívesen adta, amit adott.

Az az igazi szolgálat, amikor valamit szeretetből, örömmel és önként teszünk, minden számítás és hátsó szándék nélkül. Mária teljesen szabad arra, hogy magát és mindent, amije van, Jézusnak adja. Nem azzal törődik, hogy mit mondanak az emberek. Azt teszi Ő, amire szíve és szeretete indítja. Az alabástrom szelence, Jézus szenvedéstörténetek első tárgya emlékeztessen minket erre. Üzenetét zárjuk szívünkbe és segítsen abban, hogy egyre jobban szeressük és szolgáljuk Jézust és felebarátainkat is. Ámen.

A harminc ezüstpénz

Alapige: Máté 26,14–15,

Azt szokták mondani, hogy ebben a világban mindennek megvan a maga ára. Sokszor megvan egy meghatározott ár. Ilyen az üzletekben árult portéka. De van, amiből alkudni is lehet, amikor például a piacon vásárolunk. Itt meg lehet próbálkozni azzal, hogy lefaragjunk belőle. Vannak olyan dolgok is, amiknek nagyon változó az értéke, attól függően, hogy ki akarja azt megvenni. Gondolhatunk itt a híres emberek emléktárgyaira. Egy ilyen tárgyért, például egy híres sportoló mezéért egyesek képesek egy vagyont is adni, míg másoknak akkor se kellene, ha ingyen dobnák utánuk. De hasonló a helyzet a régiségekkel, könyvekkel, festményekkel.

Ezen bevezető szavak után talán felteszitek a kérdést: de mi köze lehet az áraknak Jézus szenvedéstörténetéhez? Pedig tudjátok meg, hogy nagyon is sok köze van ehhez. Nemcsak a tárgyaknak, a dolgoknak van értéke, hanem az embereknek, és így az Úr Jézus Krisztusnak is. Erről beszél megrázó módon a mai igénk. Először is azt a kérdést veti fel mindnyájunk számára, hogy mennyit ér nekünk Jézus? Idézzük csak fel a történetet. A Nagy Tanács zavarban van, mert ők elhatározták ugyan, hogy Jézust megölik, de nagyon félték a sokaságtól, mivel tudták, hogy az emberek nagy része szereti Jézust. Az a kérdés foglalkoztatta őket, hogy miként lehetne Jézust nagyobb feltűnés nélkül letartóztatni. Miközben a Tanácsot épp ez a kérdés foglalkoztatja, jelentik, hogy Jézus egyik tanítványa van itt és szeretne a főpappal beszélni. A főpap beengedi a tanítványt, tudjuk, hogy ez a tanítvány Júdás volt. Ő belép és nem is sokat tétovázva rátér a tárgyra és azt mondja: én kész vagyok Jézust a kezetekre játszani. Csak abban kell megegyeznünk, hogy ti mennyit fizettek nekem, hogy én ezt az egész dolgot tető alá hozzam? Egy hihetetlen pillanat volt ez, de ez a pillanat is benne volt Isten tervében, ezt már Zakariás próféta megjövendölte, hisz ő azt mondja könyvében, hogy a pásztor ára, bére 30 ezüstpénz lesz. Ha ezt mai pénzbe átszámoljuk, körülbelül 160 új lej. Júdásnak tehát ennyit ért Jézus. Feltevődik a kérdés: sok ez vagy kevés? Ezt a kérdést nem viccből teszem fel. Én úgy gondolom, hogy ez elég sok. Ma nagyon sok olyan ember van, akinek ennyit se ér Jézus. Ha Jézus ennyibe kerülne, akkor ezt az árat nem lennének hajlandók megfizetni érte. Én magam évente legalább 5–6 olyan embert temetek, akik sohasem voltak egyháztagok, akik egy életen át egy huncut banit se adtak Istennek, az egyháznak. Hányan

nem adtak Jézusért Istennek egy életen át sem 160 lejt. Júdásnak legalább ért ennyit Jézus.

Vajon nekünk mennyit ér Jézus? Jézusnak nincs egy standard, egy fix ára. Ezt mindenki magában és magának kell tisztázza, hogy neki mennyit ér Jézus? Mielőtt ezt a kérdést tisztáznánk, előbb egy másik kérdésre próbáljunk meg választ keresni. Ki az a Jézus, akit itt alkuba bocsátanak? Ő az, aki Isten örökkévaló világából eljött hozzánk ebbe a világba. Ezért Ő a Világ Világossága. Magára vette minden undok bűnünket és azokat felvitte a keresztre. De a halál nem tudta Őt fogva tartani, mert Ő harmadnap feltámadt. Ő az egyetlen, aki a mi bűneinket megbocsáthatja, Ő a békeesség szerzője, az élet forrása. Ha most mindezeket meggondoljuk, akkor tegyük fel a kérdést: mennyit ér nekünk Jézus? Hogy mennyit ér Jézus, először is egy bibliai példával világítsuk meg. Vegyük először is István diakónust. Jézus meghódította az ő szívét, ezért nem hallgatott róla. Egy nap nagy tolkodás, sokadalom támadt. Rátámadtak és megpróbálták rávenni arra, hogy többet ne beszéljen Jézusról. De István számára Jézus drágább volt, mint az élet, és ennél az értékelésnél akkor is megmaradt, amikor kövek záporoztak rá.

Sorolhatnánk itt más példákat is, beszélhetnénk Pál apostolról, de most önmagunknak tegyük fel a kérdést: mennyit ér nekünk Jézus? De még mielőtt erre a kérdésre végleges választ adnánk, vizsgáljuk meg azt, hogy mit szól Jézus ehhez? Amikor Júdás 30 ezüstpénzben megalkudott a főpappal, Jézus erre semmit sem szólt. S Ő ma se szól, hallgatva várja, hogy nekünk mennyit ér Ő? De valamit mégis elmond. Elmondja azt, hogy mennyit értünk mi Neki. Igen, afelől semmi kétséget nem hagy, hogy mennyit értünk mi Neki. Mi olyan drágák és értékesek voltunk számára, hogy Ő életét adta értünk a kereszten. Miközben Júdás megköti a vásárt 30 ezüstpénzben, Jézus egy másik számítást végez. Ő azt mondja: én érted hajlandó vagyok a legnagyobb árat kifizetni. Milyen szépen tanultuk meg a Kátéból: nem aranyon vagy ezüstön, hanem az Ő drága vérére váltott meg és tett a maga tulajdonává.

Most mindezeket meggondolva, mérlegelve, próbáljunk elcsendesedni és választ adni a kérdésre: nekünk mennyit ér Jézus? Ámen.

A kendő, a kötény

Alapige: János 13,4–5a

A lábmosás története megható történet. A mi egyházunkban nincs ennek gyakorlata, viszont némely egyházakban ma is gyakorolják a mélységes alázat kifejezésére. Tudjuk azt is, hogy a római pápa Nagycsütörtökön megmossa 12 papnak a lábát. II. Fülöp spanyol királyról tudjuk, hogy ő pedig megmossa 12 koldusnak a lábát. Én magam ezt egyetlenegyszer éltem át ifjú koromban egy ifjúsági táborban, ahol egy nemes versengés után, melyben hat csapat vett részt, a győztes csapat ajándéka az volt, hogy megmosták a vesztes csapat tagjainak lábát. Megható, felejthetetlen élmény maradt ez számomra is.

Most azonban forduljunk a bibliai történethez, amikor ez Jézus szenvedéstörténetének a kezdetén megtörtént. Most különösképpen a kendővel, illetve a köténnyel fogunk foglalkozni, amivel Jézus megtörölte a tanítványok lábát. Azt próbáljuk megvizsgálni, hogy mire tanít ez a kendő minket. A Szentírásból, de a történelmi feljegyzésekből is tudjuk, hogy a lábmosás általában a rabszolgák feladata volt. Közülük is a legalacsonyabb fokon levő végezte ezt a megalázó munkát. Jézus ilyen rabszolga lett, aki a legmegvetettebb munkát is kész volt elvégezni. Ő maga már korábban így vallott magáról: az Embernek Fia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon és adja életét váltságul sokakért. Az Uraknak Ura rabszolgává lesz. A mai estén azt kell

meglátunk, hogy nekünk szükségünk van Jézus szolgálatára. Ne próbáljuk magunkat tisztára mosni, úgysem fog sikerülni. Ne akarjuk magunk megoldani a bűn-kérdést. Mert íme, az Isten Fia körülkötötte magát egy kendővel és meg akarja mosni a mi lábunkat, szívünket, a mi életünket is. A kendővel körülkötött Jézus hív minket is önmagához: jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelttetek, és én megnyugosztlak titeket. Jöjjünk hát Jézushoz és engedjük, hogy szolgáljon nekünk, mosson meg, üdítsen fel, szabadítson meg, váltson és szenteljen meg minket is.

Próbáljuk most ezt a jelenetet elképzelni lelki szemeink előtt. Gondoljuk meg először azt, hogy jó hosszú ideig tartott, amíg mindegyik tanítvány lábát megmosta és a kendővel megtörölgette. Ez azt jelenti tehát, hogy Jézus minden egyes tanítványára időt szakít. Nem csak egynek mossa meg jelképesen a lábát. Ő nem siet, van ideje foglalkozni, törődni velünk. Olyan világban élünk, amikor mindenki rohan. Alig van gyakrabban elhangzó mondat, mint ez: nincs időm, sietnem kell. Nem szőgyenít meg minket Jézus a mi rohanásunkban, időtlenségünkben? Mert azért lenne időnk, csak nem egymásra szánjuk, hanem sokszor haszontalan dolgokra, és egymásra már nem jut.

A második tanítása a kendőnek az, hogy Jézus mindenkire személyesen odamegy. Úgy tudom ezt elképzelni, hogy mielőtt megtörölné lábukat, mindegyiknek mélyen és szeretettel a szemébe néz, s ez a tekintet mintha ezt mondaná: most rólad van szó, most te vagy számomra a legfontosabb, téged akarlak megmosni, holnap érted fogok függni a kereszten. Mert az evangélium a legszemélyesebb dolog ezen a világon. Mert egyrészt igaz az, hogy Isten általánosságban szereti az egész világot, ahogy azt minden istentiszteleten halljuk a bűnvalló ima után a feloldozásban, de az is éppúgy igaz, hogy Jézus az egyes embert keresi, az egyes embernek akar hitet és üdvösséget ajándékozni.

S végül van itt még egy kedves pillanat, amit szemünk elé kell idéznünk. Ez az, amikor Jézus minden tanítványának a lábát kezébe veszi és betakarja a kendővel. Egy pillanatra ez a fáradt, elalélt láb el van rejtve Jézus kezeiben, Jézus kendőjében. Nemsokára ezekkel a lábakkal ki kell menni a világba, rá kell lépni a szenvedések útjára. De azt a csodálatos pillanatot, amíg lábuk Jézus ölében, kendővel betakarva nyugodott, soha többé nem lehetett elfelejteni. Egy néhány pillanatra már itt a földi életben beléptek az örök élet nyugalamába, örömébe, békességébe.

Aldott legyen az Úr ezekért a pillanatokért. Mi nem mossuk meg egymás lábát, de néhány nap múlva itt fogunk állni az Úr asztalánál. Ez is egy ilyen csodálatos pillanat, amikor csak Jézust látjuk, az Ő szeretének jó ízét érezzük, ízleljük azt a kenyérben és borban. Tovább kell innen is menni, ki kell menni az életbe, a hétköznapiakba, de ezek a pillanatok elkísérnek és a menny előízával töltik meg a szánkat. A kendő többek között emlékeztessen az örök életre, amiben hitünk és reménységünk szerint nekünk is részünk lesz. Ámen.

A mosdómedence

Alapige: János 13,5

Az elmúlt századokban nagy divat volt, hogy a nemesi családoknak címere volt. A címerek leggyakoribb alkotóelemei: fegyver, kard, oroslán, sas, korona. Nos, testvéreim, a keresztyén ember címerébe ilyen tárgyak illenek, mint: kendő, kereszt, mosdómedence. Hadd foglalkozzunk a mai estén épp a szenvedéstörténet eme tárgyával. Úgy, mint tegnap este is, próbáljuk magunk elé képzelni azt a jelenetet: Jézus együtt van tanítványaival. Ők levetik sarujaikat és leheverednek a keveretre, ahol félig ülve, félig feküdve várják a páskavacsora elkezdését. Tulajdonképpen ők egymást közt kellett volna lábat mossanak, de ehhez túl fáradtak, vagy pedig egy szolga kellett volna jöjjön,

hogy ezt a munkát elvégezze. De ebben a házban nem volt szolga. Vagy mégis? Mert nézzétek csak, egy ember egyszer csak leveti felső ruháját, feltűri ingét és egy kendővel körülkötöti magát. A kezében ott van egy tál, tulajdonképpen egy mosdótál. S most letérdel, hogy minden egyes tanítványnak megmossa, illetve megtörölje a lábát. A dicsőség Ura, az élő Istennek Fia, Jézus Krisztus szolgálává lesz, az ő tanítványai alázatos szolgálává. Ezért illik a keresztyénség címerébe a mosdótál is. Ezzel Jézus a mindenkori tanítványainak megadja a fő irányelvet, amihez egész életüket mérniük kell, és ez nem más, mint a szolgálat. Ez a krisztusi keresztyénség fő cselekvése. Sokan ma azt hangoztatják, hogy elvégre minden vallás jó, csak épp vegyük komolyan és legyünk őszinték. Pedig a keresztyénség és az összes többi vallás közt van egy óriási különbség. Ez az, hogy a többi vallások egy olyan Istent hirdetnek, aki elvárja, hogy szolgáljanak neki, a keresztyénség, az evangélium pedig azt hirdeti, hogy Krisztus szolgál az embereknek. Mert mivel tudnánk mi szolgálni Istennek, mit tudnánk mi adni Neki? Nekünk nem adni kell először is, hanem kapni. És íme, ez a mosdótál itt arról beszél, hogy Krisztus lehajol hozzánk, hogy megajándékozzon minket az Ő szolgálatával, amiben minden benne van: a bűnök bocsánata, megbékélésünk Istennel, s a megtisztított és megváltott életünk.

Nekünk azt kell meglátnunk, hogy mi vagyunk a rászorultak. Nekünk van szükségünk arra, hogy kapjunk, hogy azután a kapott nagy ajándék minket is alkalmasakká tegyen a viszontszeretetből való szolgálatra felebarátaink felé. De ez a mosdótál azt is megmutatja, hogy mi tisztátalanok vagyunk és megtisztulásra van szükségünk. A Szentírás egybehangzó üzenete az, hogy a mi igazságunk olyan, mint a megfertőztetett ruha, hisz Pál is azt írja, hogy a tisztátalanok nem örökölhetik Isten országát. Aki ezt megértette, az azt is megérti, hogy milyen nagy szükségünk van nekünk a megtisztulásra. És most itt áll előttünk a nagy Tisztító a mosdótállal a kezében. Ez a mosdótál elmondja azt, hogy mennyire nyomorultak vagyunk, de azt is, hogy Krisztus megvált minket a mi nyomorúságunktól. Mert mindkettő a mi részünk. Augsburgban van egy kápolna, ahova azokat temették, akiket az 1800 évek elejéig halálra ítélték és kivégeztek. De ez önmagában nem lenne különleges. De az már igen, hogy ott mutogatják a két utolsó bírónak is a sírját, akik végrendeletükben meghagyták, hogy őket is oda temessék. Ez a két bíró megértette, hogy ők se voltak tulajdonképpen jobbak, mint azok, akiket halálra ítélték.

A harmadik üzenete a mosdótálnak az, hogy nekünk naponta szükségünk van a tisztulásra, amíg ebben a bűnös világban élünk. És ezt egymáson is el kell végeznünk. Jézus azt mondta tanítványainak: példát adtam nektek, hogy ti ekképpen cselekedjetek. Mi megmossuk egymást, de inkább csak egymás fejét, vagyis jól beolvasunk egymásnak, és nem alázattal és szeretettel tisztogatjuk egymást. Van tehát mit tanulnunk ettől a mosdótáltól. Ámen.

A tál, amibe a kenyeret mártották

Alapige: Máté 26,33

Talán sokan hallottunk már arról, hogy a svájciaknak van egy különleges eledele, a fondű. Ezt az edelét a háziasszony egy nagy tálban készíti el és az asztalra helyezi. Utána a család elmondja az asztali imát, és hozzáfognak az étkezéshez, ami abból áll, hogy kenyérdarabokat mártanak ebbe a folyékony, rotyogó, többféle sajtból összeolvasztott edelbe, vagy kézzel vagy pedig villára tűzve a kenyérdarabokat. Hát valahogy így képzelhetjük el azt az utolsó vacsorát is. Így ült Jézus a tanítványaival a tál körül, mártogatva abban. Jézus egyszer csak megszólal és ezt mondja: egy valaki közületek elárul engem. Ekkor mindenki döbbenetben kérdezi: nem én vagyok-é, az Uram? Nem

sokkal ez után mondja Jézus, hogy aki velem együtt márt a tálba, az árul el engem. Két kéz találkozik ott a tálban. Lássuk, hogy mit üzen ez a különös jelenet a mi számunkra.

Először is egy imálandó dolog áll előttünk. Tudjuk, hogy a reformáció Luthernek azzal a gyötrő kérdésével indult, hogyan találhatunk egy kegyelmes Istent. Igen, ez kellemes ma is a legégetőbb, legfontosabb kérdéstünk legyen, hogyan jöhet az életünk rendbe Istennel, hogyan nyerhetjük meg Isten kegyelmét. Az Ószövetségben van egy megdöbbentő jelenet. Isten felhívja Mózeset a hegyre, ő magával viszi Áront és annak két fiát, Nádábot és Abihut is, valamint hetven vént. (2Móz 24) Ott fenn meglátták Izráel Istenét, s a csoda az volt, hogy nem haltak meg, jóllehet korábban Isten azt mondta: nem láthat engem ember élvén. És azt is olvassuk, hogy ott együtt ettek és ittak. Hogyan lehetséges ez – tesszük fel a kérdést? Ez kétségtelenül rejtély a mi számunkra, amit csak úgy tudunk megfejteni és elgondolni, hogy Jézus már akkor ott volt, Érette és Általa történhetett ez meg. Ez az ószövetségi történet előképe annak, ami itt az úrvacsora szereztetésekor történt. Isten Fia az idők teljességében emberré lett, és a tanítványok együtt ehettek és ihattak vele, Júdás is. Sőt Júdás épp Jézussal együtt márthatta a kenyeret a tálba. Egy adott pillanatban a két kéz találkozott egymással a tálban. Ami ebben imálandó az az, hogy a bűnös ember és a szent Isten találkozhat egymással. Ez a tál azt mondja el nekünk, arról prédikál, hogy Isten milyen közel jött hozzánk. Isten ennyire lehajolt hozzánk. Ennyire közel lehet lenni Hozzá, ennyire közösségben lehet élni Vele.

De van itt egy félelmetes dolog is. A félelmetes az, hogy ebben a pillanatban dőlt el Júdásban, hogy szakít Jézussal, és abban a pillanatban dőlt el az is, hogy Jézus feladja Júdást, végleg lemond róla. Az még félelmetesebb, hogy itt nem egy világfiról, egy kívülálló emberről, hanem Jézus egyik tanítványáról van szó. Egy olyan ember vész el, aki a legközelebbi kapcsolatban volt Jézussal, egy ember, aki szédületes lelki magasságban volt, a legnagyobb mélységbe zuhant. Ekkorát csak Isten gyermekei tudnak bukni. Döbbenetes ez a bukás, hisz itt olyan ember bukik el, aki korábban hitt Jézusban, teljesen odaszánta magát Jézus követésére, Krisztus szolgálatára. Egy olyan ember kerül végtelen távol tőle, aki valamikor nagyon közel volt hozzá. Nem egy templomkerülő ateista kárhozik itt el, hanem egy jó keresztyén, egy olyan ember, aki évekig Istennel járt. Megrázó figyelmeztetés ez számunkra, hogy ez megtörténhet, és íme, meg is történt.

Ez a cselekvés, ez a pillanat tulajdonképpen mindnyájunk életében naponta megtörténik, hisz a mi életünk fölő is naponta két kéz nyúl. Isten is nyújtja felénk irgalmas kezét, amellyel meg akar menteni, meg akar tartani, de a Sátán is meg akar ragadni romboló kezével, hogy összeroppantson, hogy tönkre tegyen minket, hogy a kárhozat mélységébe taszítson minket. A kérdés csak az, hogy mi melyik kezét ragadjuk meg, melyik kéznek adjuk meg magunkat, melyik kézbe helyezzük életünket. Ez a mi felelősségünk és a mi döntésünk. A tál egy halott tárgy, ő nem tud dönteni, nem tud választani, de mi tudunk. Könyörüljön rajtunk naponta az Úr, hogy jól tudjunk dönteni, jól tudjunk választani. Jézus azt mondja, hogy az Atya kezéből minket semmi ki nem tud ragadni. Fogadjuk el ma is ezt az áldó kezét! Ma Nagypéntek napja van. Ez a kéz átszegeztetett értünk, hogy mi ne vesszünk el, hanem örök életünk legyen. Ámen.

A falat kenyér

Alapige: János 13,26–27.30

Egyszer valahol azt olvastam, hogy egy ember 70 éven át körülbelül egy vagon élelmiszert fogyaszt el, aminek fele kenyér. Ha ez egy darabban lenne, akkor egy kisebb ház elférne benne. Júdás is sok ezer kilónyi kenyeret elfogyasztott már életében, de ennek a hatalmas kenyérmennyiségnek együttvéve nem volt akkora szerepe, mint annak a falat kenyérnek, amit most bevesz a szájába. Ez a falás kenyér adta az impulzust, az utolsó lökést egy rettenetes cselekedet elkövetésére.

Ez a falat kenyér mindenekelőtt egy leleplezés volt. Mindnyájan nagyon jól ismerjük Leonardo da Vinci híres festményét, az Utolsó vacsorát. Jézus ott ül az asztal közepén. Azt a pillanatot örökíti meg ez a világhírű festmény, amikor Jézus kijelenti, hogy egy valaki közülük el fogja árulni őt. A tanítványok sorra kérdezik: nem én vagyok-e az, Uram? Ezt a pillanatot ragadja meg a festő. Azt is tudjuk, hogy ezen a képen a tanítványok hármass csoportokra vannak osztva. Jézus jobbán ül János, Péter és Júdás. Úgy gondolom, hogy a festő helyesen képzelte el azt a jelenetet. Péter odahajol Jánoshoz és kéri, hogy kérdezze meg Jézustól, hogy ki fogja őt elárulni? És Jézus erre azt mondja: az, akinek most a bémártott falatot adom. A bibliai leírásból is kitűnik, hogy a többi tanítvány ebből semmit se vesz észre. Jézus lötör egy falat kenyeret, a tálba mártja és Júdásnak nyújtja. Júdás ebből is gondolhatja, hogy Jézus mindenit tud róla. Tudja titkos tervét, szándékát, hogy most ő Jézus ellenségeihez fog menni, hogy elárulja őt. Tudhatja, hogy Jézus tisztában van azzal, hogy Júdás már nem szereti, hanem gyűlöli Őt. Júdás érzi ebben a pillanatban, hogy terve és szándéka, egész lénye le van leleplezve.

Mennyire el kell ez minket is gondolkoztasson, hogy Jézus rólunk is mindent tud. Jézus azt is tudja, hogy mi a saját erőnkől nem állhatunk meg Isten színe előtt, hogy még a legjobb cselekedeteink se tudnak minket üdvözíteni. Jézus épp ezért nyitott meg egy más utat, egy más lehetőséget az üdvösségre és ez az Ő áldozatának az útja, a kegyelem útja.

De ez a darabka kenyér Isten szeretetét is jelzi. A többi tanítvány észre sem vette, amikor Jézus a darab kenyeret Júdásnak nyújtotta. Számunkra ez nagyon feltűnő lenne, hisz képzeljük csak el, hogy egy vendégségben a házigazda elkezdene etetni a vendégeit. De ott Távol-Keleten ez így volt szokás, és ezt mind a mai napig így gyakorolják. Ez ott a megkülönböztetett szeretet jele, hogy egy családapa, egy családfő azzal tiszteli meg a vendégét, hogy egy falat kenyeret helyez a szájába. Különös pillanat ez! Jézus már jól tudja, hogy Júdás mit fog tenni, hogy el fogja árulni őt, s most íme, mégis megajándékozza megkülönböztetett szeretete jegyével. Júdás számára ez a jézusi cselekedet különös jelentőséggel és jelentéssel bír. Abban a pillanatban, amikor Jézus a darab kenyeret letörte és neki adta, vissza kellett emlékezzen arra a nagy napra, amikor Jézus a kenyeret ötezer ember számára megsokasította és aztán a tanítványoknak – köztük Júdásnak is – adta, hogy ők osszák azt ki a tömegnek. Ekkor Jézus szavára is kellett hogy emlékezzen: „Én vagyok az életnek kenyere.” Így arra kellett még egyszer gondoljon, mennyire szerette Jézus őt. Megérezttük-e már mi is ezt a szeretetet? Talán épp akkor, amikor az úrvacsora kenyerét elvettük! Felmelegedett-e már szívünk ettől a szeretettől?

Júdás most erre a kimondhatatlan szeretetre azt mondja: nekem ez nem kell! Ebben a pillanatban ment bele a Sátán. Érdekes, hogy a Szentírás nem beszél arról, hogy mi lehetett az, ami Júdást ebbe az árulásba vitte. Valószínű, hogy lassan és fokozatosan érett meg szívében ez a döntés. De e mögött kétségtelenül az állt, hogy csalódott Jézusban, ő nem így képzelte el a dolgokat. Nem úgy képzelte, hogy meg kell alázkodni,

hogy meg kell mosni egymás lábát, hogy meg kell tagadni önmagunkat, keresztre kell feszíteni énünket. Júdás most mindezekre nemet mond.

A falat kenyér választóvonallá válik Júdás életében. Minden ember életében vannak döntő pillanatok, amikor eldől, hogy élete milyen irányba indul el. Az ember életében a legfontosabb döntés az, hogy Istennel vagy Isten nélkül akarja végigjárni az életet. Az ilyen pillanatokban két hívás van az emberi szívben: Isten és a világ hívása. Júdást az utolsó pillanatig hívja Jézus szeretete, de hívja őt a pénz, a világ, az önmaga iránti szeretetet is. Júdás ebben pillanatban választott, döntött. Júdás a világot választotta és ebben a pillanatban Jézus elengedi őt, s a Sátán lesz úrrá élete és lelke felett. Júdás így a Jézus kezéből egyenesen a Sátán kezébe kerül. Vigyázzunk testvéreim a döntő pillanatokra! Egy egész élet, sőt az örök életre tekintő reménységünk is ettől függ. Vigyázzunk, hogy ne távolodjunk el Istentől. Júdás kiment az éjszakába. Aki nem választja a világ világosságát, annak az éjszakába, az örök sötétségbe kell mennie. Ma Nagyszombat van. Jézus ezen a napon a poklokra szállott, a legnagyobb létező sötétségbe, hogy nekünk ne kelljen soha oda jutnunk. De ez a mi döntésünktől is függ. Könyörüljön rajtunk az Úr, hogy ne Júdás útján járjunk, hanem Isten útján. Ámen.

(Megjegyzés: ezen igehirdetési sorozatot Wilhelm Busch *Gegenstaende der Passion* című könyve alapján, gondolatainak felhasználásával állítottam össze.)

Ékszerek a koronán

Egy szent arany koronát kapott, amikor a mennybe érkezett. Látta, hogy a többiek ékszerekkel kirakott koronákat viseltek.

– Miért nincsenek az én koronámon ékszerek? – kérdezte.

– Mert te ilyeneket nem tettél rájuk – válaszolta az angyal. Ezek az ékszerek a könyvek, amelyeket a szentek a földön ejtettek. Te azonban nem ejtettél senkiért egy könnyecseppet sem.

– Hogyan tehettem volna, amikor olyan boldog voltam Isten szeretetében?

– Ez is nagy eredmény – mondta az angyal. Itt van hát a koronád, de az ékszerek csak azokéi, akik sírtak is odalent.

Francia legenda

A Genezáret partján

Gyökössy Endre

II.

Növekedés a gyermekségben*

Testvéreink közül sokan küszködnek kisebbrendűségi érzéssel. „Ki vagyok én, egy senki, semmi, szürke egérke” – mondogatják maguknak. Aki meg akar gyógyulni, az mondja ki és élje át: *Én Isten gyermeke vagyok!* – Lehet-e ennél nagyobb tisztsége valakinek ezen a bolygón?

János apostol ezt írja nekünk levelében, kétezer év távlatából:

Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mivé leszünk. Tudjuk, hogy amikor ez nyilvánvalóvá lesz, hasonlóvá leszünk hozzá, és olyanok fogjuk őt látni, amilyen valójában. (1Jn 3,2)

Micsoda döbbenetes és merész állítás! Hasonlóvá leszünk Istenhez! Mi mindennek kell lemaradni rólunk, hogy egyszer hasonlóvá legyünk Istenhez. Nem ugyanolyanok, de hasonlóak. Nyilván valami belső, különös hasonlóságról van szó. Ezt én mindig úgy értettem és értem ma is, hogy a halál szűrőjén lemarad minden, ami nem Belőle való, és megmarad az, ami „hasonló”

Hogy néminemű hasonlóságnak már most is kell lennie, mélyen bennünk, erre utalt János előző mondatában: *Azért nem ismer minket a világ, mert nem ismerte meg őt.* Talán egy életből ellesett képpel tudjuk ezt a legjobban megérteni. Szembejön velünk az utcán egy fiatal fiú, akiről első pillantásra az az érzésünk, ismerjük valahonnan. Megszólítjuk, és kiderül, hogy egy régi barátunk fiával találkoztunk! A fiút soha nem láttuk még, de felismertük apjának a gyermekre „rajzolt” ismerős arcát.

A János-levél grandiózus és szinte borzongató gondolatát nem tudom másképp érzékeltetni, mint ennek a képnek a továbbvitelével. – Ha egy gyermek felnő, talán még jobban kirajzolódnak rajta apja vonásai, még inkább hasonlóvá válik hozzá. Ha mi növekedünk hitben, reménységben és a legnagyobbban, ami „megmarad”, ami túléli a halált: az agapében, akkor egyre hasonlóbbá válunk hozzá. Minden egyéb, ami ma még torzítja „vonásainkat”, a halálban lemarad rólunk. És akkor „felnöve” az örök életre: valóban hasonlóvá leszünk Őhozzá!

Nem tudom, érezzük-e itt a kozmikus távlatot, életünk kiteljesedését és az örök élet levegőjét, a halálon túlsuhanó életünk értelmét: mint gyermekei, *hasonlóvá lenni hozzá!* Hogyan? Jézus Krisztus követése által. Hiszen ha legtisztább „bátyánkhoz”, az Atya Elsőszülöttjéhez válunk hasonlókká, akkor hasonlíthatunk csak az Atyához! Nincs más út, mód, más lehetőség arra, hogy egyszer meglássuk Őt úgy, amint van!

De ez nemcsak lehetőség, hanem *feladat* is!

Ezért akiben megvan ez a reménység, megtisztítja magát, mint ahogyan ő is tiszta. (1Jn 3,3)

Ezt a tisztogatást egy életen át kell végeznem. Csöndességben, meditációban, naponként újra és újra. Ahogy mosakodáskor sorra vesszük tagjainkat és megmossuk mindet, úgy kell ezt lelkileg is elvégeznünk. Szüntelen, újra és újra!

A nagy „fürdés” megtörtént Jézus vére által a keresztségben, amikor Megváltónk és Urunk lett. Ám a naponkénti tisztálkodás már a mi dolgunk!

* Gyökössy Endre: *Mélységeken át – az öröm titkáig.* Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

Hogyan „fürdetett meg” bennünket Jézus Földre születésével: *Azt pedig tudjátok, hogy ő azért jelent meg, hogy elvegye a bűnöket, és hogy őbenne nincsen bűn.* (1Jn 3,5) – Hányan és hányan tapasztaltuk, hogy egy-egy bűnünket valóban „elvette”, a Diabolos munkáját lerontotta: *Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa* (Jn 3,8).

Megtapasztaltuk azt is, hogy Lelkével bennünk marad, kész bennünk maradni! És így óv meg bennünket a bűntől: *Aki őbenne marad, az nem vétkezik: aki vétkezik, az nem látta őt, és nem is ismeri őt.* (1Jn 3,6)

Mielőtt csüggedten arra gondolunk, hogy mi talán nem is vagyunk Istentől valók, hiszen újra és újra elbukunk, bűnösök vagyunk, vegyük észre, hogy János élesen különbséget tesz a *kísértés*, a fájdalmasan és minden akaratunk ellenére való *elesés*, és a cinikus és *akarattal való bűnözés* között.

Míg emberi testben élünk, szüntelen kísértések és botlások, vétkek és bűnök között élünk. De ha a Lélek bennünk marad, *akarattal* nem vétkezünk és nem *szándékosan* cselekszünk bűnt. – Így is mondhatnánk: tanítványi életünkben ütközeteket veszthetünk, de a nagy csata meg van nyerve.

A Lélek nélkül élő teremtmények, akik nem gyermekei Istennek, nyerhetnek ütközeteket (mert ők is tehetnek jót és élhetnek szépen), de a háború számukra elveszett. Mert a Lélek segítsége nélkül minden emberi, e testben való csatározás eleve veszített csata.

Adjunk hálát, hogy nemcsak teremtményei, hanem gyermekei vagyunk Istennek!

Köszönjük meg, hogy hasonlóvá lehetünk Hozzá!

Kérjük segítségét a naponkénti tisztálkodáshoz.

S minden időben dicsőítsük Őt!

Az élet törvénye

A kis Károly és édesanyja magas hegyek között éltek.

Egy napon a legényke rosszul viselkedett, amiért anyja megbüntette. Ez annyira bosszantotta a kis csibészt, hogy a szakadék széléig futott, és onnan kiáltott vissza:

– Nem szeretlek, és soha többé ne nem is foglak szeretni! A hegyek tökéletes pontossággal válaszoltak: Nem szeretlek, és soha többé nem is foglak szeretni! Ez úgy megrémítette, hogy sírva fakadva szaladt vissza anyjához:

– Ki az a rossz ember ott fent, aki engem nem szeret? Édesanyja kézen fogta, és visszavezette a szakadék szélére. Kiáltsd most azt, hogy „szeretlek téged, és mindig foglak szeretni!” A visszhang pontosan és megnyugtatóan jött vissza.

– Látod gyermekem – mondta édesanyja. Így van ez az életben is.

Maria Schöppi

Alkalmi prédikációk

Bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

A beszélő ember

Alapige: Jakab 3,1–12

Egy korábbi alkalommal beszélünk arról, hogy mennyire fontos a kommunikáció az ember életében. Akkor fogalmazta meg valaki, hogy tulajdonképpen az, hogy mi most itt vagyunk és Isten ígéjéről beszélünk, nem más, mint Istennek az idő fölött álló kommunikációja. A beszélgetésről az is elhangzott, hogy sokszor jó, sokszor nem jó, hogy az ember kommunikál, mert beszédében sokszor rosszat is tud mondani, megbántja azt, akit nem is kellene. Ezt talán azért, mert sokszor az emberek nem tudnak féket tenni a nyelvükre. De ott volt az is a bibliaórai beszélgetések egyikén, hogy mennyire jó, ha a megszólító Isten szavára válaszolni tud az ember, hogy van lehetősége imádkozni.

Így eljutottunk egy ellentmondásos helyzethez. Imádkozunk, dicsérjük Istent, válaszolunk a megszólítására, és ugyanakkor megbántjuk felebarátunkat. Sőt sokszor szitkozódik az ember, magát a megszólító Urat szidja.

Ez a kettősség van benne a mai igében, vagyis az a beszélő ember, aki egyszerre tud jót és rosszat mondani.

Egy ismert népmesében a következő történet van leírva. Egy gyermek kimegy az apjával télen az erdőbe. Az apa dolgozik, vágja a fát, és mikor megfázik a keze, elkezdi fűjni, hogy melegedjen meg. A gyermek megkérdi, hogy mit tesz. Erre az apa azt válaszolja, hogy meleget fűj a meggémeredett ujjaira. Mikor hazamennek, otthon az asztalon már várja őket a forró leves. Leülnek enni, de az anyyra forró, hogy nem bírják megenni. Ekkor az apa elkezdi fűjni a levest, mire a gyermek megint rákérdez, hogy mit tesz. A válasz az, hogy hideget fűj a levesre, hogy az ehető legyen. A gyerek ekkor elcsodálkozik, hogy lehet, hogy ugyanaz a száj egyszer meleget, egyszer meg hideget fűj.

Valahogy így vagyunk a beszéddel is. Ugyanaz a száj, ugyanaz a nyelv, ugyanaz az ember mond egyszer jót, máskor meg rosszat.

Az első kérdés, hogy miért van ez így? Lássuk, mit mond az ige erről!

Az emberi nyelvet, mint a beszéd eszközt mutatja be, amelynek a kettősségét több hasonlattal próbálja kézzelfoghatóbbá tenni. Mindenik a mindennapi életből vett példa. Abban az időben a szárazföldi közlekedés és a szállítás állatokkal történt. Ezeket az állatokat valamilyen módon irányítani kellett. Az apostol arról beszél, hogy az emberi akarat ezeket meg tudja szelídíteni, legyenek azok akár háziállatok, akár vadak. Szűkítve a kört a lovakról beszél, amelyeket az ember egy sokszor alig látható zablával irányít. A másik példa szintén az akkori közlekedésből és szállításból való. A görögök tengerjáró nép voltak, akik hajókkal eljutottak az akkor ismert világ minden pontjára. Ezeket a hajókat a szél hajtotta és a kormányos egy kormánylapáttal, a hajó méreteihez képest kicsi és törékeny eszközzel irányította, ami azonban elegendő volt arra, hogy a célhoz, a biztos kikötőbe vezesse azokat, akik a fedélzeten voltak.

Ilyen a nyelv, a beszéd eszköze az emberben. Kicsiny tag, elrejtve az ember szájában. Érzékeny és gyenge, mindez ellenére olyan, mint a tűz, mint a villámlás, a szikra, amely nagy tüzet, kárt tud okozni.

Mi ez a kár? Sokszor felmérhetetlen és helyrehozhatatlan, mert nem külsőleg látszik meg. Megbántjuk vele felebarátunkat. Lelkében ejtünk gyógyíthatatlan sebeket, olyanokat, amik évekig ott vannak elrejtve. Hegesednek, gyógyulhatnak, de sokszor nem tudnak tökéletesen beforrni.

Vannak itt a bibliaórán olyanok, akik valamikor velem konfirmáltak. Lehet, hogy emlékeznek arra, amikor a parancsolatokat tanultuk. Ott van a hatodik parancsolat: ne ölj. A magyarázata pedig a következőt mondja arról, hogy mit is jelent ez: „Hogy felebarátomat sem gondolatommal, sem beszédemmel, sem magaviseletemmel, annál kevésbé cselekedetemmel vagy magam, vagy mások által bosszúsággal ne illessem, ne gyűlöljem, meg ne sértsem, vagy meg ne öljem...” (HK 105. felelet) Beszédemmel ne illessem bosszúsággal, ne gyűlöljem, ne sértsem meg, ne öljem meg. Milyen az emberi szó? Milyen a meggondolatlanul vagy akarattal gonoszul beszélő ember? Az ilyen szó az emberi lélek gyilkosává válik.

A másik kérdés, hogy mit tehetünk, hogy ne így legyen a mi életünkben? Ne váljunk az emberi lélek gyilkosaivá. Hogy ne ugyanazzal a szájjal áldjuk Istent ésátkozzuk felebarátunkat, sőt erről a második rossz dologról szokjunk le. Szűnjön meg ez a kettősség az életünkben. Vajon meg lehet-e szelídíteni az emberi nyelvet, az emberi beszédet? Ha igen, akkor hogyan lehet?

Pár éve egy faluban jártam, ahol kinn egy ház előtt a padon pár személy ült. Idős emberek, akiknél ott volt az unoka. Körülöttük többen álltak, és nevettek. A pár éves gyerek nagyon élvezte, hogy ő van a középpontban, és mindenki őt figyeli. Produkálta magát. Gondoltam előbb, hogy az óvodában tanultakat meséli el. De amikor odaértem, akkor ledöbbsentem. A nagyapa cifra szitkait ismételte el, és az emberek ezen nevettek. Sőt, provokálták, hogy mondja csak tovább, ismételje azokat. Visszataszító volt az egész. Még nem tudta, hogy mit mond, csak mondta, amit hallott, amit elvártak tőle a felnőttek. Mert ezt tanulta. Hogy kitől? Szülejétől vagy nagyszülejétől? Nem ez a fontos, hogy ki tanította. Hanem az, hogy egy kisgyermeket elrontottak a felnőttek. Mert meggondolatlanul vagy akarattal erre tanították.

Hogyan lehet, hogy ne váljunk a lélek gyilkosaivá? Tanulással. Egyfelől saját magunkat kell tanítsuk fegyelemre, önkontrollra. Másfelől pedig a gyermekeket kell a szép emberi beszédre megtanítani. Arra a beszédre, amely szépet tud mondani, amellyel imádni lehet Istent és szeretni felebarátunkat. Megtanulni és megtanítani másoknak azt, hogy „Isten szentséges nevét félelemmel és hódolattal említsük” (HK 99. felelet). Ez a mi feladatunk. Ne sokat tanítsunk, hanem szépet! A minőség kell az első legyen, ez az, ami fontos.

Milyen tehát a beszélő ember? Kettősségben élő. Ott van benne a jó, szép, tiszta és egyenes beszéd. Mellette pedig megjelenik a gonosz, mondjuk ki, hogy sokszor a trágár megnyilvánulás is. Erről kell leszokni. Ezt kellene megszüntetni. Erre kérjük most és ezután is Isten segítségét, hogy szánkából ne jöjjön elő édes és keserű, áldás és átok, jó és rossz!

Vitaindító kérdések:

– Mennyire van jelen ez a kettősség az életben, hogy egyszer szépen, máskor csúnyán beszél az ember?

– Kinek használ, ha valaki szitkozódik, és így nyilvánul meg mások előtt? Levezeti a mérgét? A feszültség megszűnik benne? Tulajdonképpen mire jó a szitkozódás? Mit ér el vele aki ezt teszi?

– Törekedjünk a szép, tiszta és helyes beszédre. Amikor mindent rövidítenek, amikor félszavakkal fejezik ki magukat a fiatalok, amiket sokszor az idősebb generáció nem is ért, akkor mit lehet tenni az emberi beszéddel? Tudjuk-e tanítani a fiatalokat arra, hogy áldják Istent? Vagy meg sem hallgatnak?

Keresztelési igehirdetés

Farkas Ferenc

Rugonfalva

Akik félik az Urat

Alapige: Zsoltárok 115,9–15

Az életben vannak olyan napok, amiket mindig megőrziünk emlékeink között. Mert ezekben a kiemelkedően jelentős napokban valami csodálatos dolog történik velünk. Mert megújul Isten ajándéka. Most ez a keresztség sákramentumában történik velünk. Abban a krisztusi ígéletben, hogy „veletek leszek” „mindennapon...”

Ez az ígélet nemcsak nektek, szülőknek, keresztszülőknek, nemcsak nekünk, ünnepelő gyülekezetnek szól, hanem neki is, a megkeresztelendőnek. A küldetés úgy szól, mint egykor az ősatyák idejében: nemzedékről nemzedékre. Atyákról fiaknak, Ábrahám, Izsák, Jákob, s majd József gyermekei. Mindig nagyon fontos volt: áldottnak lenni. Milyen nagy ajándék egy családnak, egy egyháznak: áldottnak lenni azoknak, akik benne élnek. Fájdalom egy közösségben olyanokkal együtt lenni, akik az áldásból átkot, gyűlöletet, irigységet formáltak.

De a mai ígéletnek van egy fontos kitétele: áldott az, aki istenfélelemben él. Ne arra a félelemformára gondolj, amit ma értünk e szó alatt: a szorongásra, a félelemre, aggodalomra, rettegésre, pánikra, hanem arra, amit Mózes így mond: istenfélelem az Isten tisztelete, az engedelmesség. Amikor az ember csak kifogásokat keres a tisztelet és engedelmesség helyett, akkor átokká lesz ott, ahol áldás kéne legyen. Mózes 5. könyve 13,11-ben leírja azt a fájdalmas állapotot, azt a gonoszt cselekvő állapotot; amikor Isten haragját vonjuk magunkra az engedetlenségünkkel. Ha körülnézünk a világban, látjuk, milyen sok bánat van ott, ahol senki se akar senkinek engedelmeskedni. Mindenki azt csinálja, ami neki tetszik. Nem helyes ez, tapasztalatból is tudom. Ezért is jól jegyezzétek meg e gyerek érdekében: az igazi istenfélelem az engedelmesség. S tanítsátok meg ezt neki!

Az istenfélelem atyafiak iránti szeretetet is jelent. Az 1János 4,18 szerint, az ilyen félelmet elűző szeretet teszi azt, hogy áldottak vagyunk. Kedves testvéreim, de sok olyan hittestvéremre gondolok, akikről azt mondták: az egy áldott ember, asszony, gyermek. S ilyenkor megjelent az öröm, a jószág. Ha ti azt szeretnétek, hogy az ő életében is így legyen, akkor neveljétek ebben az istenfélelemben.

Ha továbbolvasod az ígét, ezt olvasod: „Szaporítson titeket az Úr...” Mert így teremtette Isten az embert. Így lesz az első sorokban hangsúlyozott módon az ő feladata is – továbbadni az áldást. Ma elég sokat beszélnek arról, hogy nincs szaporulat, de arról nem, hogy akkor nincs szaporulat, ha nincs áldás. Az áldás ingyenes, nem kell mást tenni, csak élni Isten dicsőségében, Jézus Krisztusban. Ámen.

Esketési igehirdetés

Szabó Tünde

Várhegy

Egymás terhét hordozzátok...

Alapige: Galata 6,2.5

Kedves ifjú pár, ünneplő gyülekezet!

Nem hiszem, hogy ma ünneprontó leszek, ha nem a nagy szerelmet és a házasság könnyebb és édesebb oldalát villantom fel előttetek, hanem azt a valóságot, amelyre az „első szerelem” után ébred rá az ember. Isten az életnek nemcsak a szebbik oldalát mutatja meg, hogy magához vagy egymáshoz édesgessen minket, Krisztus sem csak arról beszélt a tanítványoknak, hogy emberhalászok lesznek, hanem arról is, hogy lesznek, akik majd nem fogadják be őket.

„Egymás terhét hordozzátok.” Meg vagyok győződve, hogy ti nem azért léptek ma házasságra, mert nem gondoltok hordozandó terheitekre. Igaz, házasságra elsősorban nem teherviselés vágyától indítva lép az ember. Pedig a terhek az élet velejárói. Van nehéz, nem kívánt, léteznek azonban szép és gyönyörűségei is a házasságnak. Mert a házasság az a legmélyebb emberi kapcsolat, mely elengedhetetlenül szükséges az élet kiteljesedéséhez. Éppen ezért a teljes nyíltság, a terhek és sikerek megosztása is jellemzi azt.

Kedves ifjú pár! Ti mindketten egy terhekben és sikerekben gazdag múlttal léptek ebbe a házasságba. Ma meg vagytok győződve, hogy sok mindent tudtok egymásról, de személyes tapasztalatom az, hogy még sok minden ezután fog kiderülni. A múltunkhoz tartoznak nemcsak a régi szerelmeink, hanem a gyermekkori emlékek, a családjuk, az emberi fejlődésünknek huszonegynéhány éve. Naponta kell ennek a házastársi kapcsolatnak szembenéznie a múlttal, mely máától fogva közös. Mindig lesznek benne saját terhek és saját érvek, egyéni érzelmek és félelmek. Házasságotoknak nagy próbája lesz ezeket megbeszélni, elfogadni, feldolgozni, megérteni. Krisztus a tanítványait a múltjukkal, családi kötelekeikkel együtt hívja el a szolgálatra. Isten a bűnös természetünkkel együtt fogad el naponta. A házasságunkban (az elfogadásban) is csak Ő lehet az egyedüli példa.

Ma csak a boldogság érzése tölt be titeket, és ez most már a közös örömtők. A mindennapok forgatagában, a mindenkori jelenben is lesznek saját és közös terhek. Ma Isten előtt tesztek fogadalmat arról, hogy halálotokig egymással és egymásért fogtok élni és égni. De hadd figyelmeztesselek arra, amit az eskü szövege csodálatosan fogalmaz meg. Kedves vőlegény, neked a gondviselő szerepét és munkáját adja Isten. Ez lesz a te csodálatos és nehéz feladatod, terhed. A sajátod! Ezt még a feleséged sem vállalhatja át, mert neki más feladatot ad Isten, azt, amit csak ő tud teljesíteni. Boldog otthon biztosítani, kenyeret keresni, felelősséget vállalni, biztonságot és védelmet nyújtani azok számára, akiket szeretünk. Kedves menyasszony, te mindezekben segítőtársa leszel a férjednek. Lesznek neked is egyéni feladataid, melyek a szerepedből adódnak, amelyeket egyedül kell elhordoznod, mint csodálatos és nehéz feladatot, terhet. Ez a sajátod! A boldog otthon melegét biztosítani, a gyerekeiteknek életet adni, a szeretetet munkálni a nagy család felé, a társ lenni ebben a rövidre szabott életben.

És a **jövendő**. Mit tartogat, mit hordoz? Hiszem, hogy hordozni fog megértést, hitét, bizalmat. A jövő valóságos történéseit csak Isten ismeri. Ha benne bíztok, Ő lesz a ti Gondviselőtök, akkor minden egyéni és családi tehernek könnyebb lesz a hordozása és

harmóniát, boldogságot élhettek meg a külső körülményektől függetlenül, sőt azoknak dacára. Azt kívánom nektek ma a veletek megjelent rokonok és barátok sokaságával együtt, hogy naponta éreztétek át Annak közelségét, Aki mindent megtett értetek, hogy ti magatok, életek minden napján, így házasetetek teljes idején, sőt még azon túl is védő, gondviselő szeretetének hiányát ne éreztétek. Isten gondoskodó szeretetében elrejtve kiteljesedik az öröm, és elfogadhatóvá válik a teher. Társunk terhét megosztva talán meg is tudjuk köszönni majd, hogy erre a szép, és ugyanakkor nehéz feladatra méltónak találtattunk. Áldja meg Isten gazdagon közös házaseteteket! Ámen.

Temetési igehirdetés

Hegedűs Lóránt

ny. püspök
Budapest

Isten dicsőségét zengő élet*

Alapige: Kolossé 3,15–17

Halljátok meg szeretett Testvéreim, elköltözött testvérünk ravatalánál, ahol minden emberi hang elnémul, Istennek szavát az Ő Igéjéből, úgy, amint írva található Pál apostolnak a Kolossébeliekhez írott levele 3. fejezetének 15–17-ig terjedő verseiben a következőképpen:

Az Istennek békessége uralkodjék a ti szívetekben, amelyre el is hivattatok egy testben; és háladatosak legyetek.

A Krisztusnak beszéde lakozzék ti bennetek gazdagon, minden bölcsességben; tanítvánj és intvén egymást zoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, hálaival zengedezvén a ti szívetekben az Úrnak.

És mindent, amit csak cselekesztek szóval vagy tettel, mindent az Úr Jézusnak nevében cselekedjétek, hálat adván az Istennek és Atyának Ő általa.

A Szentírás minden döntő eseményének alapvető jellemzője, a kezdetek kezdetétől a végső beteljesedésig az, hogy bennük Isten úgy jelenti magát, mint fény a sötétben. A bűneset örök romlást okozó és végső halált jelentő éjszakájának sötétje visszahúzódik, mert „nagy fehér fényben jön az Isten”, hogy az embert számon kérje, és önmagát a számot adásban áldozatul adva – jelentse az asszony Magvának fényes győzelmét, aki a kígyó fejére tapos –, bűnt, halált és poklot végleg legyőz. Az özönvíz mondhatatlan pusztulásának éjén diadalt vesz az örök hajnalt jelentő szivárvány pompázatos dicsősége, Isten hosszútűrésének szövetségkötése az emberrel – bármily bűnös is az –, a világnak végezetéig. Egyiptom rabszolgaságának kilátástalanságát átvilágítja az égő csipkebokor nem emésztő éltető lángja, a mózesi szemek és a szabaduló nép előtt. A népének roppant éjszakáját virrasztó Ézsaiás lát angyali udvartartások magasában Isten-dicsőséget, mely mindenkinek szabadságot és új életet jelent a választott nép életében, s a rajta keresztül küldött Messiáson át, az egész világban.

Jézus és tanítványai a Megdicsőülés hegyén lesznek fehérek és fénylők, az Isten fényességével. A legrettentőbb fanatizmus szörnyűségének kárhozati éjszakájában egy

---

* Az igehirdetés Máté János tanár úr temetésén, Budapesten, 1998. március 9-én, a Rákospalotai temető ravatalozójánál hangzott el.

Saulus lát Krisztus-jelenés dicsőséget, úgy, hogy belevakul. De utána látja nemcsak a láthatót, hanem a láthatatlant is. És végül János apostol, a szeretet kiválasztottja, Patmosz szigetének teljes reménytelen kilátástalanságában találkozik Megváltójával, kinek átható szemei, mint a tüzláng; feltűnnek a Mennyei Jelenéseknek mindennél csodálatosabb jelenetei, és hangzik az Ige: „Legyen világosság örökre. Íme, mindent újjá teszek.” Ezek szerint Isten minden emberének és Krisztus minden igaz tanítványának legfőbb élet-meghatározója ez a kijelentés: Életük fény a sötétben.

Minősítetten áll ez a jellemző elköltözött testvérünkre, barátunkra, kedvesünkre, Máté János tanár úrra, aki Isten embere volt, úgy, hogy a 20. század teljes világháborús istentelenségének sötétjében zendítette meg Istennek dicséretét fény- és hangorgonán, mint állandóan az életnek beszédét dallamosító és frazeáló zengő élet, a hangszerek királyát örök ihletéssel megszólaltató művész, mint valóságos és igazi doxologikus egzisztencia: 1) mint Isten békességének embere, 2) mint a Krisztus beszédének embere, és 3) mint a keresztyén hit teljes önátadásának embere.

1. Máté János testvérünk mindenekelőtt Isten békességének embere volt. – Az Istenben való békességet nyerte el kegyelemből, hit által az égből, ezen a földön. Az a békesség ez, amelyben az örök harmónia önmagával társalog úgy, ahogyan csak Isten kebelében zenghetett, mielőtt a világot teremtette – megváltását, Egyszülött Fiának, az örökkévaló Igének halálba adása révén is eldöntötte, végső diadalát pedig visszavonhatatlanul elhatározta és végbevitte. – Az Istennel való békesség volt a Máté János békessége, egy nem hangzatos, nem datált vagy különlegesképpen hangoztatott, de végérvényes megtérésnek és újjászületésnek jegyében, amikor az általa, minden úrvacsora-osztásnál orgonált és énekelt ének szavaival megvallotta:

„E gyarló testben Jézus él már, nem mi, hú szerelmétől nem szakaszt el semmi.” Ezért, mindig meg tudta őrizni a belső szabadságot a kényeszerű külső történések közepe is, a totális diktatúráknak idején, és volt szabad szárnyalása, hit és imádság szárnyaival a Mindenség Teremtőjének, Megváltójának, dicsőséges Urának trónusáig. Ezért lehetett szabad önmagától, mert egyedül Istentől függött. Ezért garantálta egyszerűen nagyszerű és nagyszerűen egyszerű egyénisége, hogy az Istentől való függés a világtól való feltétlen szabadság egyetlen eszköze. És élete megvallotta az augustinusi hitvallást: „Semmi vagyok Uram, magamban, de a Tiéd vagyok. S erőtlenségemben Te mindenné teszel.” – Ez az Istennel való békesség az emberekkel való békességgé kristályosodott, konkretizálódott, inkarnálódott (testesült) keresztyén életében. Az összeférhetlenségnek még az árnyéka is messze menekült tőle. És a kollegialitásnak, a barátságának, a keresztyén szolgálatnak oly felséges, kimondhatatlanul magától értetődő életformáját mutatta be nekünk, oly tetteit végezte és szenvedéseit szenvedte el, hogy Isten előtt csak azt tudjuk mondani minderre: „Köszönjük!”

Nem „Orgonaművész úr” volt, hanem „János bácsi”. Egyszerűségében azonban az a művészi, árnyalatos nagyszerűség jelent meg életnek beszédével is, művészi alkotásainak sorában is, amikor az árnyalatok világokat jelentenek, és a világok leheletnyi egyszerűségekben szólaltak meg és tárultak fel. Így ő maga is úgy érezte, hogy egész emberi élete, művészi talentumokkal felruházott egyénisége nem más, mint hangszer a Mindenható Isten kezében.

Lehet, hogy Isten dómok tornyain, síkságok végtelenségén, hegyóriások fenyevesin játszik, vonókezelésének roppant ívei a felséges szívárványcsodák, adagiója az őszi eső, andantéja a tavaszi szellő, concerto grossója a tomboló vihar, préstói a vágató felhők, prelúdiumai a napfelkelték. De zenéjének visszhangos, rezgő és új életigazságokat termő felülete: mi vagyunk, az emberi lélek. Ha a művészi ihletettségek kegyelmi ajándékát kapja valaki, és elfogadja magától az élő Istentől, akkor rajta keresztül sugárzódik

tovább a diszharmóniákat harmóniába olvasztó, az ördögi rombolásokat krisztusi újjáteremtéssé változtató isteni erőhatás. S ennek az erőhatásnak fugáit és futamait, kontrapunkcióit és kánonjait, trilláit és tremolóit történelemnek, vallásnak, hitnek, tudománynak, művészetnek, filozófiának, teológiának, teremtésnek, vajúdásnak, pusztításnak és üdvösség új teremtésének hívjuk. Ez a békesség csak Istené, de mindenkinek adja, aki az Ő embere kíván lenni teljes önátadásban.

2. Ez a teljes önátadás természetesen csak az Ige által lehetséges. Ő, amikor megtesztíti Istennek békességét – a Krisztus testének az életszabályai szerint –, átéli, amit az Ige mond: a Krisztusnak beszéde lakozik bennetek gazdagon, tanítván és intvén egymást zsolnárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, hálával zengedezvén szívetekben az Úrnak.

Máté János, mint a Kálvin téri Egyházközségnek orgonistája, sok igét hallott. Sok igét átélt és megtartott, és sok igét sugárzott szerteszét egész földi életében. Ez a nemcsak hallgatója, hanem megtartója valaki az Igének – életforma –, a felolvasott Ige szerint azért illik rá elsősorban, mert minden Istentől vett tanítás ő általa továbbadott tanítássá lett ebben az egyszerűen nagyszerű szívben.

Nemcsak a Liszt Ferenc Társaságnak, a Kodály Társaságnak tisztelt tagja volt, hanem a Lónyay utcai gimnázium legegyszerűbb tanítói műveleteit is olyan atyai jósággal, olyan tanári szakértelemmel, és olyan ihlető lelkülettel végezte, hogy senki meg nem iszonyodott az ének- és zeneóráktól, hanem mindenki várta őket. A Lónyay Gimnáziumért tartott tüntetéseken református nemzeti hagyományainkért jézusi szellemben kiálló emberségét bizonyította.

A Teológiai Akadémián évtizedek óta elvégzett tanítása nyomán, valamint a Kántorképzőkben – határon innen és határon túl – lelkek özöne kapott indítást arra, hogy a J. S. Bach életére alkalmazott ötödik evangélistai hivatást is, mindenki a saját legszerényebb vagy legnagyobb tehetsége szerint, gyakorolja. E szerint amit nem vesznek be az emberek a tanítás, az érvelés, a teológiai okfejtés, az igehirdetési rábírás nyomán – bevegék – az Isten kimondhatatlan evangéliumának a megszólaltatásaként – már az előjátékoknak az intonációiban, az énekverseknek a sor szerint elsajátítható és dallamosan kísért égbeemelő ihletéseiben. És ezek a dallamok és zenék, ezek a harmadik ég kimondhatatlan dimenziójából az emberi szívek mélyére átszálló életigazságok megdönthetetlenek legyenek, mert rajtuk keresztül maga az élő Isten találja telibe a tudatalatti mélységeket, ragadja meg a teljes egzisztenciákat és formálja zsolnáreklő himnusz-avatással egekbe szárnyaló közösséggé egész templomi gyülekezetét, a nemzeteknek Isten Igéjét énekelve hirdető kórussá szenteli egész anyaszentegyházát.

Tanított, intett, zsolnárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, és szolgálata nyomán isteni összhangba olvadt emberi életünk minden tétova, zavaros hangja, ha ő ült az orgonánál, ha ő kísérte zsolnáréneklésünket, ha ő pecsételte meg Isten trónjáig emelkedő himnuszainkat.

3. Krisztus Igéjének embereként nem is lehetett ezután más ő, csak a hitbeli teljes önátadásnak embere. Ha volt valaki, aki oltárt önbálványának soha nem emelt, aki 34 éves hűséges házasságban csak a tetteknek, a hűségnek, a jóságnak beszédével köszönte meg Istennek egyetlen hitvestársát, aki mindig maga fölé emelte az övéit, akik ebből a házasságból származtak: fiát és lányait, hogy tudjanak majd lelkesülni új világok tavaszán, fényimádó büszke szemmel fenn az ember magasán – ő volt az. Máté János volt az, aki átfogta egész rokonságát az Isten szeretetének ölelésével, aki barátait annál jobban szerette, minél inkább rászorultak azok az Isten kegyelmére és az ő szeretetére, mint a nekem is – másfél oldalas levélben a Máté János-i szolgálatot vázoló Dobos Kálmán nem látó zeneszerző testvérünk elmondotta: a kottáknak diktálásával, a különböző szolgálatoknak továbbvitelével, az ő nemzetközi hangversenyező életének a kite-

kintéséhez hogyan járult hozzá a lehető legönzertlenebbül a Máté János-i doxologikus egzisztencia. Csak azt tudjuk mondani: így kell Jézust követni a 20. században. Az orgona-építéseknek, az orgonahangversenyeknek, az egyházi valutáért: „Isten fizesse meg” – ingyen teljesített szolgálata – az ő számára magától értetődő volt. S ebben a szüleit, az alárendeltjeit is tisztelő s szeretetben szolgáló életformában minden szeretet a szolgálat lelke volt, és minden szolgálat a szeretet létformája, ahogyan az Isten kegyelméből Máté Jánosban megtestesült.

Távozása ezért végtelen fájdalmas mindnyájunk számára. Ám tudjuk, ennek nemcsak emberi alulnézete van, ahonnan nézve csak mondhatatlan veszteségeinket, pótolhatatlan hiányainkat és végső fájdalmainkat látjuk, hanem felülnézete is: ahol Istennek dicsősége minden kérdőjelet felkiáltó jellé egyenesít, és minden hiányt örökkévaló módon betölt. Alulnézetben: a Máté János-i összhangzatos élet csodálatos kórus-előadásának mestere még fel sem lendítette karmesteri pálcáját az utolsó akkord megszólaltatásáig, az énekesek még el sem jutottak kottaolvasásukban a kettős vonalig, a finálé hiába váratott magára, a pillanatnyi elhallgatás – amely pauzának tűnt – emberi végső csönddév változott át. De felülnézetben ő, aki mindent, amit cselekedett, az Úr Jézus nevében cselekedett, mindent, amit imádkozott, a végső meghallgatásnak reményében terjesztett az örökkévaló Isten elé, aki életünknek és halálunknak Ura, tudhatjuk, azért ő távozott közülünk és nem más, mert valamennyiünk közül, akik itt állunk – meggyőződésem szerint –, ezzel az élettel ő készült el legvégérvényesebben, leghiánytalanabban, legteljesebben az örökkévalóságra. Ezért ő hallhatja leghitelesebben azt, amit mi egyáltalán nem hallhatnánk magunkra nézve: *Jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, sokra bízlak ezután, menj be a Te Uradnak örömébe!*

És ezek után egyedül ő láthat Jézus vérének fátyolán át – minden bűnétől megtisztult módon – őt látó Jézus-arcú Istent, s feltekint a kimondhatatlan dallamoknak fényorgonás szövedékéből, hogy lásson egy arcot, amelyet legjobban szeretett ezen a világon, s amint rátekint az az ajak, az a szem, az az arc, csak ezt sugározza és ezt suttozja: Jézus. – És hall angyali éneket, mely erős, mint a vizek zúgása, s a szövege csak ennyi: Jézus. – És egyszerre feltárul minden kérdés, amelyet itt nem értettünk, mint millió feltártult száj, s egyetlen felelet minden kérdésre így hangzik: Jézus.

Öbenne az Isten békességének embere elnyeri örökkévaló békességét. Krisztus beszédének embere meghallja az isteni zárást: úgy legyen! – És a hitbeli teljes önátadás embere megkapja a megdicsőülést:

*Kegyelemből dicsőségbe szállsz
hited majd szárnyat ad,
az örök menny fénykörébe
bévezet majd szent Urad.
Véget ér itt küldetésed,
elszáll vándor életed.
Üdvösséggé lesz reményed,
égi látássá hited.*

Ámen.

(Átvettük a *Máté János emlékére* című kötetből.)

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Szemelvények középkori latin nyelvű költészetünkből

Molnár Gergely (1530?–1564)

Óda bűnbocsánatért és a vezeklés enyhítéséért

Vedd le rettentő haragod, Urunk, vedd!
Tartsd a vérontás vad ütéseit fel!
És a bűnünket sose mérd egészen
Súlya szerint meg!

Aki méltóképp vezekelve köztünk,
Hogy viselné el szigorú csapásod?!
Végtelen műved le ne küldje bosszús
Ostorütését.

Bosszú mért sújtná az alanti férget?
Hogy ne értne ezt a világ szülője?
Mi vagyunk más, mint salak, árny, penész, por,
Földdarabocskák?!

Eredendő bűn üli meg az embert,
Kész saját lelkét is eladni a test,
Ily esendő lényt kegyesen tekints hát,
Atyai szemmel.

Add, hogy osztódjék a kereszt, az ostor,
Lándzsa és béklyó, szegek és halál meg
A lesújtó kéz valamint vezeklő
Nagy nyavalyánk közt.

Nehogy elveszzen, mit az Égi Mester
Alkotott! Ne hagyj, hogy a szenvedésnek
Ne vegyük hasznát! De buzogva mosson
Bűnt le a vérünk.

Jó Atyánk – szent láng – ki születve nyújtod
Hármas ábráját az egy Istenünknek,
Te parancsolván az egész világot,
Rendezed óva.

1564

Fordította Tóth István